

Pod pokličkou Beallových seznamů¹

KVĚTEN 2017

Vít Macháček a Martin Srholec

Shrnutí

- Predátorské časopisy podlamují věrohodnost vědeckého publikování. Nejhorší z nich za úplaty bez řádného peer review otisknou cokoliv. Jeffrey Beall, knihovník z University of Colorado, na svém blogu sestavoval seznamy „potenciálně“ predátorských časopisů a vydavatelství. Beallov seznamy začaly být v praxi hojně využívány, protože se jednalo v podstatě o jediný souhrnný zdroj, pomocí kterého bylo možné případné predátorství časopisu prověřit. Jeffrey Beall však nedávno svůj blog překvapivě zrušil. Problém s predátorským publikováním tímto samozřejmě nemizí, ba naopak stává se ještě palčivějším. O to důležitější je přinášet nové poznatky, které mohou v boji s predátory pomoci.
- Předchozí studie IDEA na toto téma odhalila, že řada časopisů podezřelých z predátorských praktik je indexována i v respektovaných citačních databázích, avšak rovněž ukázala, že některá rozhodnutí Jeffreyho Bealla byla značně kontroverzní (Macháček a Srholec 2016). Proto může být užitečné se podrobněji podívat, jaké časopisy byly vlastně na jeho seznamech nařčeny z predátorství. Zaměříme se na časopisy, které jsou zároveň indexovány ve Scopusu. Predátorství dáváme do souvislosti s relevancí časopisu danou citačním ohlasem a podílem autorů ze zemí s vyspělou kulturou hodnocení výzkumu. Předpokládáme, že skutečně predátorským časopisům věnuje světová akademická obec zanedbatelnou pozornost.
- Analýza potvrzuje, že z převážné většiny se na Beallových seznamech vyskytují málo relevantní a často velmi zvláštní časopisy, u nichž jsou podezření na nestandardní redakční praktiky na místě. Pro akademiky, kteří dbají o svoje profesní renomé, je skutečně lepší se jim vyhnout. Nicméně se tam objevují i časopisy, které predátorské v pravém slova smyslu být nemusí. Seznam vydavatelství obsahuje dva významné záznamy, jmenovitě Frontiers a Impact Journals, jejichž nařčení z predátorství vychází jako sporné. Relativně vysoké

---

¹ Tato studie vznikla díky podpoře AV ČR v rámci Strategie AV21. Za cenné připomínky děkujeme Michaelu Kommovi, Danielu Münichovi a Tereze Šimandlové. Případné nepřesnosti, opominutí nebo chyby však padají jen a pouze na hlavy autorů.

citační indexy i podíly autorů z vyspělých zemí u časopisů z těchto vydavatelství svědčí o rozporuplnosti jejich podezření. Jeffrey Beall v těchto případech stojí proti názoru stovek či tisíců výzkumníků, kteří tyto časopisy očividně čtou a poměrně často citují.

- Scopus indexuje zhruba o polovinu více časopisů než Web of Science, ale konkrétně časopisů podezřelých z predátorských praktik je tam hned desetkrát více. „Na papíře“ působí vstupní i přezkumná kritéria Scopusu velmi komplexně. Nicméně v praxi pronikání sofistikovanějších predátorů nebrání. Scopus tak pokračuje v indexaci spousty časopisů, jejichž nařčení z predátorských praktik vychází jako kredibilní. Avšak ani Web of Science vůči tomuto problému není imunní. Citační databáze nejsou neprůstředným nástrojem pro prověření případného predátorství časopisu. Nové razítko „green tick“ databáze Directory of Open-Access Journals se ukazuje slibně, ale pro silnější závěry si bude nutné počkat, až bude dokončeno přezkoumání všech sledovaných časopisů, a až budou tato kritéria zavedena po delší dobu.
- Revize výsledků předchozí studie IDEA na základě nových poznatků nepřinesla dobré zprávy pro Česko a Slovensko. Po vyřazení časopisů spadajících pod vydavatelství Frontiers a Impact Journals se na rozdíl od většiny ostatních zemí OECD podíl predátorských výsledků na celkových záznamech indexovaných ve Scopusu příliš nezmenšil. Zhruba ve dvou třetinách zemí OECD spadá více než polovina výsledků původně označených za predátorské do časopisů od těchto dvou vydavatelství, zatímco v Česku je to pouhá pětina a na Slovensku desetina. Po odečtení výsledků v těchto časopisech se tak podstatně prohlubuje mezera ve sklonu publikovat v predátorských časopisech v Česku a na Slovensku oproti méně postiženým zemím. Revidované údaje sice výrazně mění výsledky za země OECD, jinak ale závěry předchozí studie ohledně celosvětových rozdílů zůstávají v platnosti.
- Nabízí se řada možností, jak s predátory bojovat. Citační databáze by měly začít ověřovat, jak časopisy ve skutečnosti provádí peer review, a opětovně zvýšit požadavky pro indexaci, aby do nich predátoři nemohli pronikat. Poctivé časopisy by predátorům zasadily tvrdý úder, pokud by zveřejňovali peer review, protože podvodné časopisy nemají co ukázat. Systémy hodnocení se nesmějí slepě spoléhat na seznamy relevantních časopisů, ale zabývat se samotným obsahem. Poskytovatelé mohou vnést svěží vítr do oblasti vědeckého publikování pomocí vlastních open-access platforem. Výzkumné organizace by měly predátorské publikování výslovně zakázat v etických kodexech a nebát se proti němu tvrdě zakročit. Autoři samotní by si měli dobře rozmyslet, jestli zaplatit za publikaci v open-access časopise, který odbyl peer review, protože profil s predátorskými výsledky se může později v kariéře vymstít. Zásadní je nebrat tento problém lehkovážně, ale naopak proti němu zasáhnout.

Inside Beall's lists²

MAY 2017

Vít Macháček and Martin Srholec

Summary

- Predatory journals undermine the credibility of scholarly publishing. The worst of them print anything for money without conducting a proper peer review. Jeffrey Beall, a librarian at the University of Colorado, on his blog maintained lists of “potential, possible, or probable” predatory journals and publishers. Beall's lists became widely used in practice, as they represented the only comprehensive source of information for identifying predatory journals. Beall's blog has been all of a sudden and without an explanation shut down not long ago. Nevertheless, the problem of predatory publishing remains real and more pressing than ever. Admittedly, this development makes it even more pertinent to bring fresh evidence on this matter.
- The previous IDEA study on this topic showed that many suspected predatory journals have infiltrated the leading citation databases, but also indicated that some verdicts of Jeffrey Beall appear to be quite controversial (Macháček and Srholec 2016). Hence, it is worth looking more closely on which journals are actually implicated of predatory practices on his lists. The study is focused on the suspected predatory journals that are simultaneously indexed in Scopus. Predatory nature of the journals is assumed to be negatively correlated to their scholarly relevance in terms of the citation impact and the share of authors from countries with an advanced culture of research evaluation. The true predatory journals are not expected to be recognized by the global academic community.
- The analysis confirms that the vast majority of journals implicated on Beall's lists are scholarly marginal and often quite weird, which gives credibility to the suspicion that they are using non-standard editorial practices. Academics, who are concerned about their professional reputation, should better stay away from them. However, there are also enlisted journals that may not be predatory in the true sense. In particular, the list of publishers contains two important entries, namely Frontiers and Impact Journals,

---

² This study received support from the research programme Strategy AV21 of the Czech Academy of Sciences. We would like to thank Michael Kommi, Daniel Münich and Tereza Šimandlová for valuable comments and suggestions. Any inaccuracies, omissions or errors are however down to the authors.

the accusation of which being predatory appears to be questionable. Relatively high citation impact scores coupled with large shares of authors from advanced countries in journals under these publishing houses vindicates the controversy. Jeffrey Beall in these verdicts challenges opinion of hundreds if not thousands researchers worldwide, who apparently read and quite frequently cite results reported in these journals.

- Scopus indexes roughly by one half more journals in general than the Web of Science, but contains ten times more journals suspected of predatory practices; hence it is far more affected by this problem. Scopus's criteria for indexing journals as well as for re-evaluation of low-performing journals appear fairly complex on paper. However, this filter does not seem to stop predatory journals from infiltrating the database in practice. In fact, Scopus continues to index a number of journals, the predatory accusation of which appears to be credible. Yet the Web of Science is not completely immune either, including to penetration of the most suspicious journals. Indeed, indexing in citations databases, even the most respected ones, cannot be used to determine whether a journal is predatory or not. The new „green tick“ of the Directory of Open-Access Journals seems promising, but for a final call on this one we need to wait for the re-evaluation process of all enlisted journals to be completed and for the new entry criteria to stand the test of time.
- Revision of results of the previous IDEA study with the benefit of hindsight of these findings does not bring good news for the Czech Republic and Slovakia. If journals under the publishing houses of Frontiers and Impact Journals are eliminated from the list of predators, the share of documents published in predatory journals in the total citable documents in Scopus does not change much in the Czech Republic and Slovakia but drops substantially in most other OECD countries. More specifically, roughly in two thirds of OECD countries more than half of the documents previously labelled as predatory came out in journals under these two publishers, whereas in the Czech Republic this was only one fifth and in Slovakia merely one tenth. After deducting documents in these journals from the pool of predatory results the propensity to publish in predators in the Czech Republic and Slovakia appears far higher in comparison to the less affected countries than envisaged previously. It should be noted that the revised figures change results for OECD countries; however, the main conclusions with regards to global differences remain intact.
- Predatory publishing can be tackled in many ways. Citation databases should start evaluating how journals conduct peer review in practice, not only what they claim to do on paper, and raise again the bar of selection criteria for indexing up to a level that predators cannot jump over. Respectable journals would hit the business of predatory publishing hard by collectively embracing the principles of open peer review, as the fraudulent journals that fake peer review have nothing to show. Systems of research evaluation should not resort to the simple solution of blindly relying on white lists of relevant journals, but look at the actual content of the evaluated research. Research funders always have the option to jump over the publishers by establishing their own open-access platforms. Research organizations should explicitly forbid predatory publishing in their code of ethics and banish researchers that intentionally breach the rules. Academics should think twice before paying author fees for publication in an open-access journal that did not provide proper peer review, as a personal profile full of predatory publications can easily turn out to be a liability rather than an asset later in their careers.

Úvod

Světovou akademickou obcí v posledních letech rezonuje téma tzv. „predátorských časopisů“, které zneužívají model placeného open-access modelu vědeckého publikování. Jedním z hlavních znaků těchto časopisů je nedostatečné peer review, což umožňuje publikovat i práce, které by jinak neprošly. Open-access časopisy jsou často financovány skrze publikační poplatky přímo od autorů. Autory a vydavatelství to staví do střetu zájmů, kterého predátorské časopisy zneužívají. Za publikační poplatek publikují prakticky cokoliv. Autorům to umožňuje nafukování počtu svých rádobý vědeckých výsledků a nezasloužené čerpání prostředků na vědu či kariérní postup, zejména pokud jsou tyto podvodné časopisy indexovány v respektovaných vědeckých databázích.

Základním předpokladem úspěšného boje s predátory je schopnost oddělit zrno od plev. K tomu existují dva přístupy – a) bílé listiny (*white-lists*) a b) černé listiny (*black-lists*). Oba vypisují seznamy časopisů. Zatímco bílé listiny jmenují časopisy, které by peer review měly provádět řádně, na černé listině jsou uvedeny časopisy, které si respekt vědecké komunity nezaslouží. Příkladem prvního přístupu jsou klasické citační databáze jako *Scopus* či *Web of Science* anebo specializované databáze jako *Directory of Open-Access Journals*. Druhý přístup reprezentuje práce Jeffreyho Bealla, knihovníka z University of Colorado, který na svém blogu donedávna sestavoval seznamy „potenciálně“ predátorských časopisů a vydavatelství (Beall 2017). Od 15. ledna je bez oficiálního udání důvodu Beallův blog nedostupný. Není jasné kdy a jestli vůbec bude obnoven. Problém s predátory tím samozřejmě nemizí. ³

Bealovy seznamy začaly být v praxi hojně využívány. Jednalo se v podstatě o jediný souhrnný zdroj, pomocí kterého bylo možné případné predátorství časopisu či vydavatelství prověřit. Například Masarykova Univerzita se rozhodla nedoporučit svým zaměstnancům v těchto časopisech publikovat (MU 2016). Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy to dokonce přímo zakázala, pokud není explicitně udělena výjimka (UK 2016). Nicméně některá rozhodnutí Jeffreyho Bealla se ukázala jako značně kontroverzní. Kritika míří především na nedostatek objektivity. Přestože Beall určitá kritéria uvádí, spíše než na solidních datech bylo jeho hodnocení postaveno na subjektivním názoru, neověřených e-mailových zprávách a dojmech (Bloudoff-Indelicato 2015).

---

³ Nejvíce se spekuluje se o právních důvodech anebo tlaku ze strany zaměstnavatele (Karlsson 2017). Anonymní (a Jeffreyho Beallem explicitně neautorizovaná) verze těchto seznamů je nadále provozována jako projekt [Stop Predatory Journals](#).

Předchozí studie IDEA na téma predátorských časopisů odhalila rozsah jejich pronikání do Scopusu (Macháček a Srholec 2016). Zaznamenán byl rostoucí trend predátorského publikování. Zatímco v roce 2004 časopisy jmenované Jeffrey Beallem představovaly zanedbatelných 0,1 % ze všech článků přidáných v tomto roce do Scopusu, v roce 2015 již šlo o poměrně varovná 3,0 %. Studie poukazuje na značnou geografickou roztržitost. Problém predátorských časopisů je řádově závažnější v rozvojových zemích. Výsledky naznačují, že úspěšný boj s predátorstvím souvisí s kulturou hodnocení výzkumu. V zemích, kde dokáží docenit kvalitní publikace, je problém výrazně slabší než v zemích, kde se slepě sčítají čárky za počty článků v citačních databázích.

Již předchozí studie IDEA rovněž ukázala, že některá rozhodnutí Jeffrey Bealla vypadají přinejmenším sporně. Proto může být užitečné provést podrobnější rozbor časopisů uvedených na jeho seznamech. Zaměřujeme se na časopisy, které jsou zároveň indexovány ve Scopusu. Cílem je zjistit, nakolik je možné brát tyto seznamy při odhalování predátorů za bernou minci, anebo jestli je s nimi naopak třeba pracovat obezřetně. Pokusíme se rozklíčovat, která jeho rozhodnutí byla na místě a která mohou vyvolávat oprávněné pochybnosti. Co je vlastně přesně na těchto seznamech? Jsou všechny uvedené časopisy opravdu špatné? Jedná se beze zbytku o „predátory“ v pravém slova smyslu? Do jaké míry se dá na Beallův úsudek spolehnout při rozdělování peněz na vědu anebo rozhodování o kariérním postupu? Jak jinak by bylo záhodno s predátory bojovat?

Metodika

Studie je postavena na seznamech z Beallova blogu a bibliometrických údajích ze Scopusu. Beall si vedl dva seznamy: i) *seznam samostatných časopisů* a ii) *seznam vydavatelství* (Beall 2017). Jednotlivé položky z obou seznamů byly pomocí automatického skriptu prohledány v databázi Ulrichsweb, která poskytuje velmi rozsáhlý seznam periodik. Podařilo se v ní identifikovat 3 218 časopisů, které mají prokazatelnou spojitost s Beallovými seznamy. Z nich 404 je zároveň indexováno ve Scopusu. Pro podrobnější informace o sestavení tohoto přehledu viz Macháček a Srholec (2016).

Do této navazující studie jsou zařazeny pouze časopisy, které měly ve Scopusu v letech 2013 – 2015 alespoň 30 záznamů v kategoriích článků (*article*) a recenze (*review*). Dále

jsou tyto dvě kategorie souhrnně nazývány jako „výsledky“. ⁴ Časopisy s menším počtem indexovaných výsledků pravděpodobně přestaly pravidelně vycházet, přestaly být sledovány ve Scopusu anebo jsou to naopak časopisy, které začaly být sledovány teprve nedávno. Každopádně pro ně bohužel nejsou k dispozici dostatečně robustní data. Po tomto zúžení zůstává 246 časopisů. Dalších 6 v době stažení dat nemělo přiřazený citační index. Záběr analýzy se tímto dále zúžil na 240 časopisů, ve kterých bylo ve Scopusu v tomto tříletém období evidováno 151 594 výsledků.

Predátorství dáváme do souvislosti s relevancí časopisu. Jedním z hlavních definičních znaků predátorství je nedbalé či dokonce vůbec žádné peer review, jehož účelem v seriózních časopisech je právě zajištění relevantního obsahu. Předpokládáme, že skutečně predátorské časopisy tisknou články se zanedbatelným ohlasem ve světové literatuře. Vědci, kteří provádí relevantní výzkum, nemají koneckonců důvod platit za publikaci v časopisech s pochybnou pověstí. Je velmi nepravděpodobné, aby si časopis, o kterém se rozkřikne, že porušuje pravidla peer review, udržel renomé u špičkových odborníků. Bez řádného peer review se dobré jméno časopisu dlouhodobě zachovat prostě nedá.

Prvním ukazatelem relevance časopisu je Scimago Journal Rank (SJR), který vychází z citací v databázi Scopus (Guerrero-Bote a Moya-Anegon 2012). Je konstruován jako alternativa ke klasickému impakt faktoru. Na rozdíl od něj neměří pouhý počet citací, ale váží je podle relevance časopisu, ze kterého pochází. Pro vysoký SJR tudíž nestačí mnoho citací na jeden článek. Je nutné získat mnoho citací z časopisů, které jsou samy často citovány. Podobně jako v případě Article Influence Score (AIS), který je založen na datech z Web of Science, je výpočet postaven na PageRank algoritmu od společnosti Google. Na rozdíl od AIS ale SJR bere v úvahu samocitace v rámci časopisu, i když v menší míře než impakt faktor.

Přesto je na místě být s interpretací SJR opatrný. Každý obor má svá specifika, která se projevují i v citačním chování akademiků. Průměrné časopisy v oboru, ve kterém se cituje hodně, mohou mít vyšší SJR, než nejlepší časopisy v oboru, ve kterém se s citacemi šetří. Mezioborové srovnání časopisů v horních patrech žebříčku podle míry citovanosti proto pokulhává. Pro tuto studii je však důležitější opačný pól. Spíše než nejlepší časopisy potřebujeme postihnout ty irelevantní. A v takovém případě je interpretace mnohem

---

⁴ Kromě článků a recenzí jsou třetí kategorií tzv. „citovatelných“ dokumentů ve Scopusu příspěvky z konferencí (*conference paper*). Záznamy za příspěvky z konferencí nebyly staženy z praktických důvodů. Nicméně se jedná o okrajovou kategorii. Drtivou většinu citovatelných dokumentů tvoří články.

jednodušší. Nula citací je totiž jednoduše nulou bez ohledu na obor. SJR blízky nule má naprosto stejný význam ve fyzice, matematice i sociologii.

Druhé poznávací znamení relevance časopisu, které v této studii používáme, je podíl autorů ze zemí s vyspělou kulturou hodnocení výzkumu (dále jen „vyspělé“ země). Zastupuje poptávku po publikování v časopise ze strany vědců působících v zavedených institucích. Autoři tím, že v časopise publikují, v podstatě hlasují, že ho považují za relevantní. Pokud časopis relevantní není, publikace v něm může renomé autora dokonce poškodit. Macháček a Srholec (2016) potvrdili, že predátorské publikování nejvíce zasáhlo rozvojové země, kde se z hlediska kariérního postupu či získávání „čárek“ za výstupy v hodnocení výzkumných organizací vyplatí podstatně více než ve vyspělých zemích.

Za tímto účelem potřebujeme oddělit „tradiční“ vyspělé země, kde je široké akademické povědomí o tom, které časopisy jsou náročné, a kde se výzkum hodnotí na vysoké úrovni dostatečně dlouho, tj. přinejmenším po několik generací vědců, aby takový přístup byl dostatečně zakořeněn. Proto byly vybrány pouze země s dlouhodobě nejlepší pověstí. Za „vyspělé“ v tomto slova smyslu byly označeny: Austrálie, Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Island, Izrael, Japonsko, Kanada, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Nový Zéland, Norsko, Rakousko, Spojené státy americké, Švédsko, Švýcarsko a Velká Británie. Jedná se o země, které jsou již delší dobu na špici podle indikátorů technologické vyspělosti jako výdaje na výzkum a vývoj v poměru k HDP, počet patentů na obyvatele či počet vědeckých publikací na osobu (Fagerberg a Srholec, 2017).⁵

Nejedná se o bezchybné ukazatele. SJR není zcela imunní proti umělému nafukování citací a na paměti je třeba mít již výše zmíněné mezioborové rozdíly v citačním chování. Nepochybně se najdou časopisy, ve kterých se publikuje relevantní výzkum, ale většina autorů nepochází z vyspělých zemí, které jsme zařadili na tento seznam. Navíc není vyloučené, že jsou predátorské časopisy, které se zaměřují na „klientelu“ z těch horších institucí ve vyspělých zemích. Někteří predátorští vydavatelé v těchto vyspělých zemích ostatně přímo sídlí. Nicméně pokud časopis výrazně vyčnívá v obou těchto ukazatelích zároveň, existuje podle našeho názoru dobrý důvod se pozastavit nad tím, proč je označován za predátorský. Nemusí se totiž jednat o vyloženě podvodný časopis.

---

⁵ Záměrně nejsou zařazeny žádné post-komunistické země, kde je kvalitní hodnocení vědy po generace z definice vyloučeno, ani Jižní Korea, Singapur či Taiwan, které se na technologickou špičku dotáhly teprve nedávno.

Výsledky

Analýza časopisů z Beallových seznamů je provedena pomocí dvourozměrného grafu. Každý časopis je zobrazen jako bublina, jejíž velikost závisí na počtu výsledků indexovaných ve Scopusu v letech 2013 – 2015. Na horizontální ose je uveden podíl autorů z vyspělých zemí na těchto výsledcích. Na vertikální ose se nachází SJR index za rok 2015.⁶ Pro snazší orientaci je graf rozdělen do 4 kvadrantů. Hranice mezi kvadranty jsou vyznačeny přerušovanou čarou. Pro SJR byla hranice stanovena na 1,0 a pro podíl autorů z vyspělých zemí na 33 %. Podle umístění v kvadrantech jsou časopisy rozřazeny do těchto kategorií:

- I. **Sporná rozhodnutí:** V prvním (severovýchodním) kvadrantu se soustředí časopisy s jak vysokým citačním ohlasem, tak i nezanedbatelným podílem autorů z vyspělých zemí. Oba indikátory naznačují, že se jedná o relevantní časopisy. Máme důvod se domnívat, že zřejmě podvodné nejsou. Podezření z predátorství se ukazují jako sporná.
- II. **Zvláštní případy:** Ve druhém (severozápadním) kvadrantu se nachází časopisy, které rezonují ve vědecké komunitě jako celku, ale autoři z vyspělých zemí v nich příliš nepublikují. Mohou sem spadat dobré časopisy zaměřené na lokální témata. Poměrně vysoký citační ohlas vyvolává pochybnosti ohledně nařčení z predátorství.
- III. **Hlavní podezřelí:** Ve třetím (jihozápadním) kvadrantu jsou časopisy, u kterých se zdá být podezření z predátorství na místě. O publikování v těchto časopisech není zájem od vědců z vyspělých zemí. Zájem nakonec není ani o jejich výsledky, které jsou málo citovány. Nejhorší predátorské časopisy jsou soustředěny blízko nule v levém dolním rohu.
- IV. **Otazníky:** Ve čtvrtém (jihovýchodním) kvadrantu se vyskytují časopisy, ve kterých publikuje hodně autorů z vyspělých zemí, ale citační ohlas je (alespoň prozatím) nízký. Mohou to být praví predátoři, kteří se zaměřují na klientelu z vyspělých zemí, ale také to mohou být neoprávněně podezříváné nové časopisy, které si teprve budují renomé. K těmto případům je třeba přistupovat jednotlivě.

---

⁶ Pokud nebyl dostupný SJR index za rok 2015, byl použit poslední dostupný údaj. Pro patnáct časopisů to byl rok 2014, pro tři rok 2012 a pro jeden rok 2011.

Pokud jsou Beallové seznamy směrodatné, měla by se výrazná většina časopisů soustředit ve III. kvadrantu anebo v jeho těsné blízkosti. Pokud jsou naopak podezření Jeffrey Bealla namnoze v rozporu s názorem vědecké komunity, bude plno v I. kvadrantu. Jelikož mají oba použité indikátory odrážet relevanci časopisů, a tudíž být korelovány, měla by se většina časopisů nacházet právě v těchto dvou kvadrantech. Zbývající dva kvadranty by měly být podle tohoto předpokladu obsazeny spíše sporadicky.

Při interpretaci výsledků je třeba mít na paměti, že do Scopusu se podařilo dostat jen těm nejlepším časopisům z Beallových seznamů, které splnily kritéria pro indexaci. Macháček a Srholec (2016) našli ve Scopusu pouze 404 časopisů z více než 3 000, u nichž dokázali nalézt International Standard Serial Number (ISSN), přičemž pro velký počet dalších se ISSN nalézt nepodařilo. Crawford (2014) navíc ukázal, že velká část časopisů na Beallových seznamech ve skutečnosti ani pravidelně nevychází. Drtivá většina predátorských časopisů je tudíž ještě daleko horší, než ukazujeme v této studii.

Hlavní zjištění

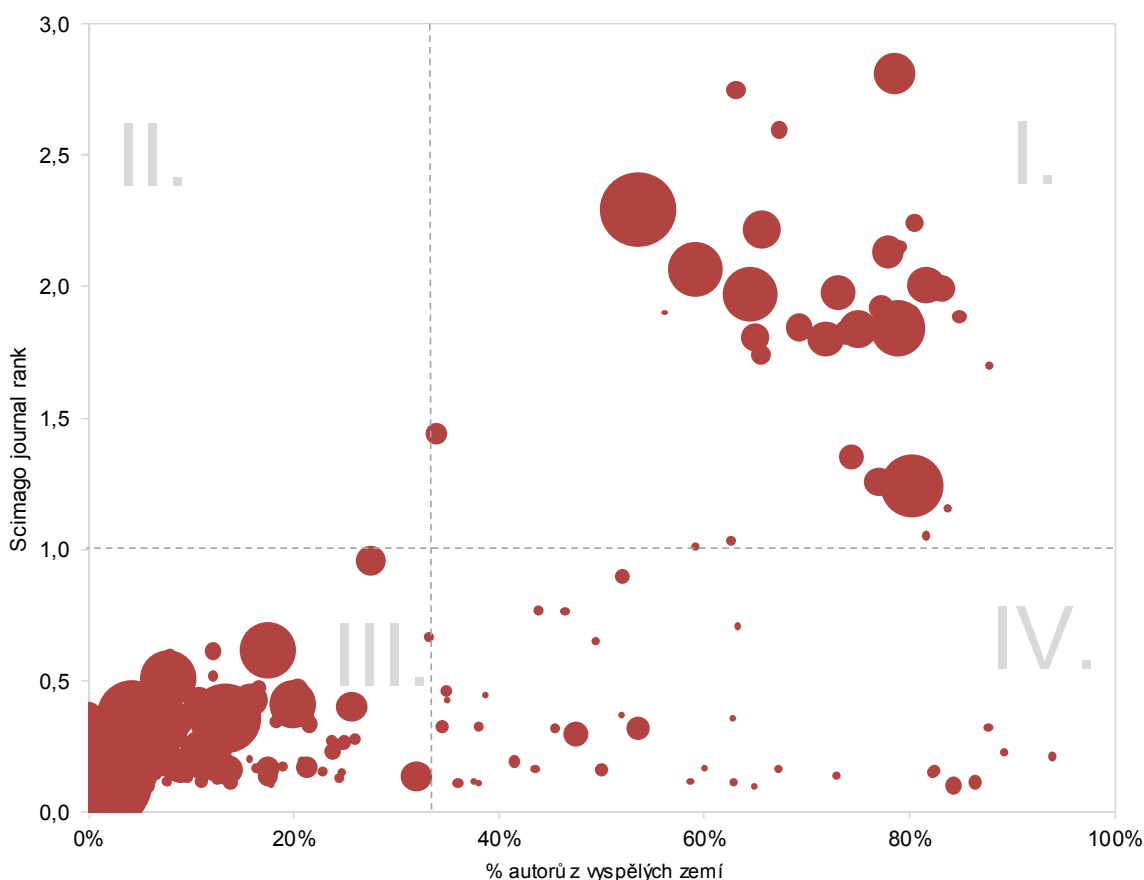
Obrázek 1 ukazuje základní výsledky. Z 240 časopisů, které byly do analýzy zařazeny, se jich 172 umístilo v kvadrantu *hlavní podezřelí* (III.). Představuje to 72 % z celkového počtu časopisů, ve kterých vyšlo 79 % výsledků. Soustředí se v levém dolním rohu, takže hraniční případy jsou vzácné. Z převážné většiny se tudíž skutečně jedná o přinejmenším málo relevantní a často velmi podivné časopisy. Naše analýza tak nepřímou potvrzuje, že podezření Jeffreyho Bealla o nestandardních redakčních praktikách se často zakládají na pravdě.

Naopak v kvadrantu *sporná rozhodnutí* (I.) se umístilo 34 časopisů. Jedná se o téměř 15 % ze sledovaných časopisů s téměř 20 % výsledků. Převážná většina je opět poměrně vzdálena od hranic kvadrantu, takže jednoznačně spadá do této kategorie. Každý pátý výsledek, který Beall podezřívá z predátorství, je tudíž publikován v časopise, který v našem srovnání nevychází vůbec špatně. Jeffrey Beall v těchto případech stojí proti názoru stovek či tisíců výzkumníků, kteří tyto časopisy očividně čtou a poměrně často citují. Je těžké se ubránit pochybnostem, zda tyto časopisy nebyly na predátorské seznamy zařazeny neprávem.

Časopisů, které vychází jako *otazníky* (IV.), bylo nalezeno rovněž 34, tedy zhruba 15 % z celkového počtu. Jedná se vesměs o malé časopisy, které měly za celé sledované období

indexováno v průměru pouze 100 výsledků, což dohromady dává 2 % ze sledovaných výsledků. Z hlediska celkového obrázku tento kvadrant nevyhází jako důležitý. *Zvláštní případy* (II.) jsme nezaznamenali vůbec žádné, což mimo jiné potvrzuje smysluplnost zvolených měřítek. Z prezentovaných výsledků je též patrné, že ani případná změna hranic kvadrantů by tyto závěry příliš nezměnila, protože v jejich těsné blízkosti se nachází pouze pár časopisů se zanedbatelným podílem na celkových výsledcích.

Obrázek 1: Rozdělení časopisů do čtyř kvadrantů

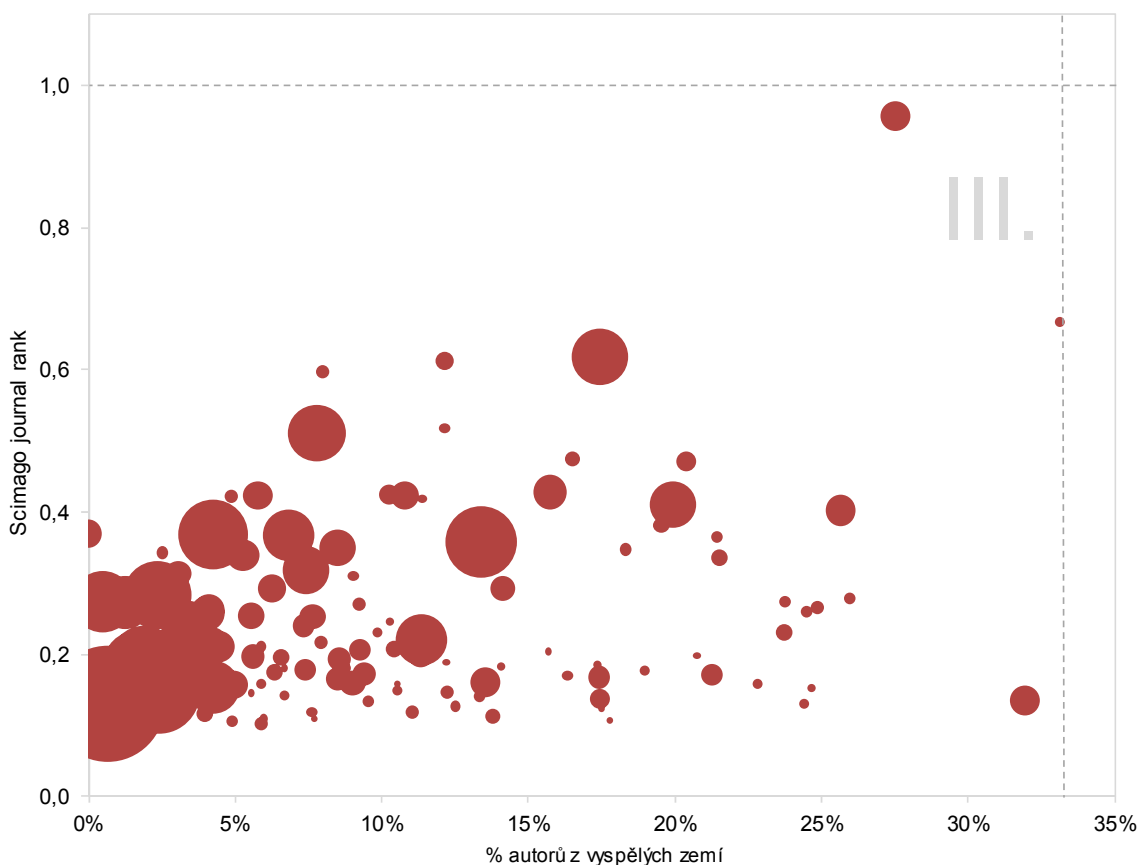

Pozn.: Každá bublina ukazuje jeden časopis z Beallových seznamů, který je zároveň indexován ve Scopusu; velikost bubliny odpovídá počtu indexovaných výsledků v letech 2013 – 2015; pouze časopisy s více než 30 výsledky a dostupným SJR.

Zdroj: Scopus (30. října 2016), Beallový seznamy (1. dubna 2016).

Obrázek 2 poskytuje podrobnější pohled na rozdělení časopisů v rámci kvadrantu *hlavní podezřelí* (III.), protože je v něm velká tlačnice a většina těchto pozorování se na předchozím obrázku slila do jednolitého celku. Čtyři pětiny z těchto časopisů mají SJR menší než 0,3 a tedy opravdu velmi nízký citační ohlas. Autoři z vyspělých zemí jsou zároveň ve většině z nich ve výrazné menšině. V levém dolním rohu se navíc koncentrují časopisy s vysokým počtem výsledků. Pouze 40 sledovaných časopisů mělo více než 1000 indexovaných záznamů. Z nich má 23 méně než 5 % a další 4 mezi 5 % až 10 % autorů z vyspělých zemí. Celkově se v tomto kvadrantu nachází 31 ze 40 časopisů s více než 1 000 záznamů.

Obrázek 2: Zaostrěno na hlavní podezřelé

Pozn.: Každá bublina ukazuje jeden časopis z Beallových seznamů, který je zároveň indexován ve Scopusu; velikost bubliny odpovídá počtu indexovaných výsledků v letech 2013 – 2015; pouze časopisy s více než 30 výsledky a dostupným SJR.

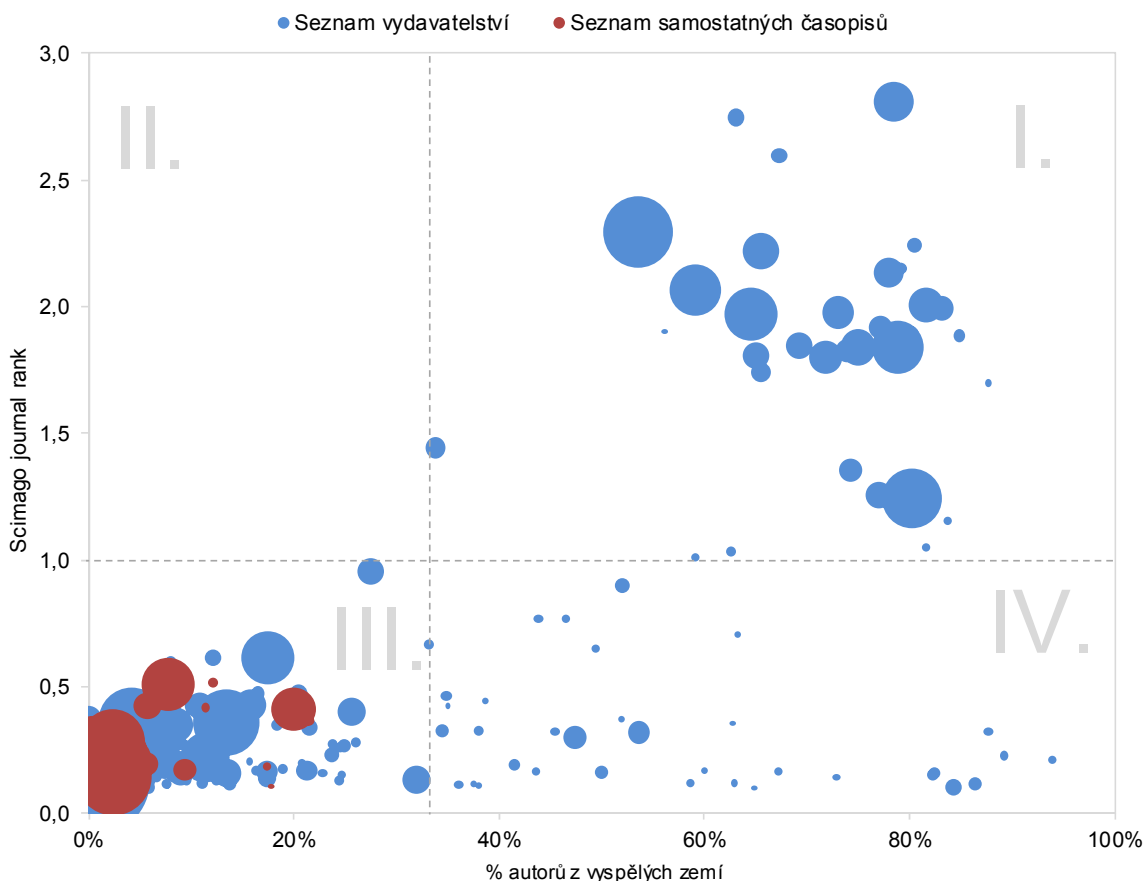
Zdroj: Scopus (30. října 2016), Beallový seznamy (1. dubna 2016).

Kde se stala chyba?

Nabízí se otázka, který z Beallových seznamů poskytuje lepší vodítko pro identifikování skutečně špatných predátorských časopisů. Macháček a Srholec (2016) předvídají, že seznam samostatných časopisů by měl být spolehlivější, protože rozhodnutí se činí nad konkrétním časopisem, nikoliv nad celým vydavatelstvím, které může zastřešovat různě relevantní časopisy. Z toho plyne, že podstatně více sporných rozhodnutí by mělo být podle seznamu vydavatelství než podle seznamu samostatných časopisů.

Obrázek 3 tuto předpověď jednoznačně potvrzuje. Všechny 33 časopisů pocházejících ze seznamu samostatných časopisů spadá s velkým odstupem do kvadrantu *hlavní podezřelí* (III.) Pro akademiky, kteří dbají o svoje profesní renomé, je skutečně lepší se publikování v nich vyhnout. Na základě seznamu vydavatelství se podařilo nalézt 207 časopisů od 42 vydavatelství. Mezi nimi se objevují i časopisy, při jejichž označení za predátorské je třeba zpozornět. Celkem 34 se jich umístilo v kvadrantu *sporných rozhodnutí* (I.). Relativně vysoké citační indexy i podíly autorů z vyspělých zemí u těchto časopisů svědčí o rozporuplnosti Beallova verdiktu.

Obrázek 3: Časopisy pocházející ze seznamu samostatných časopisů a seznamu vydavatelství

Pozn.: Každá bublina ukazuje jeden časopis z Beallových seznamů, který je zároveň indexován ve Scopusu; velikost bubliny odpovídá počtu indexovaných výsledků v letech 2013 – 2015; pouze časopisy s více než 30 výsledky a dostupným SJR.

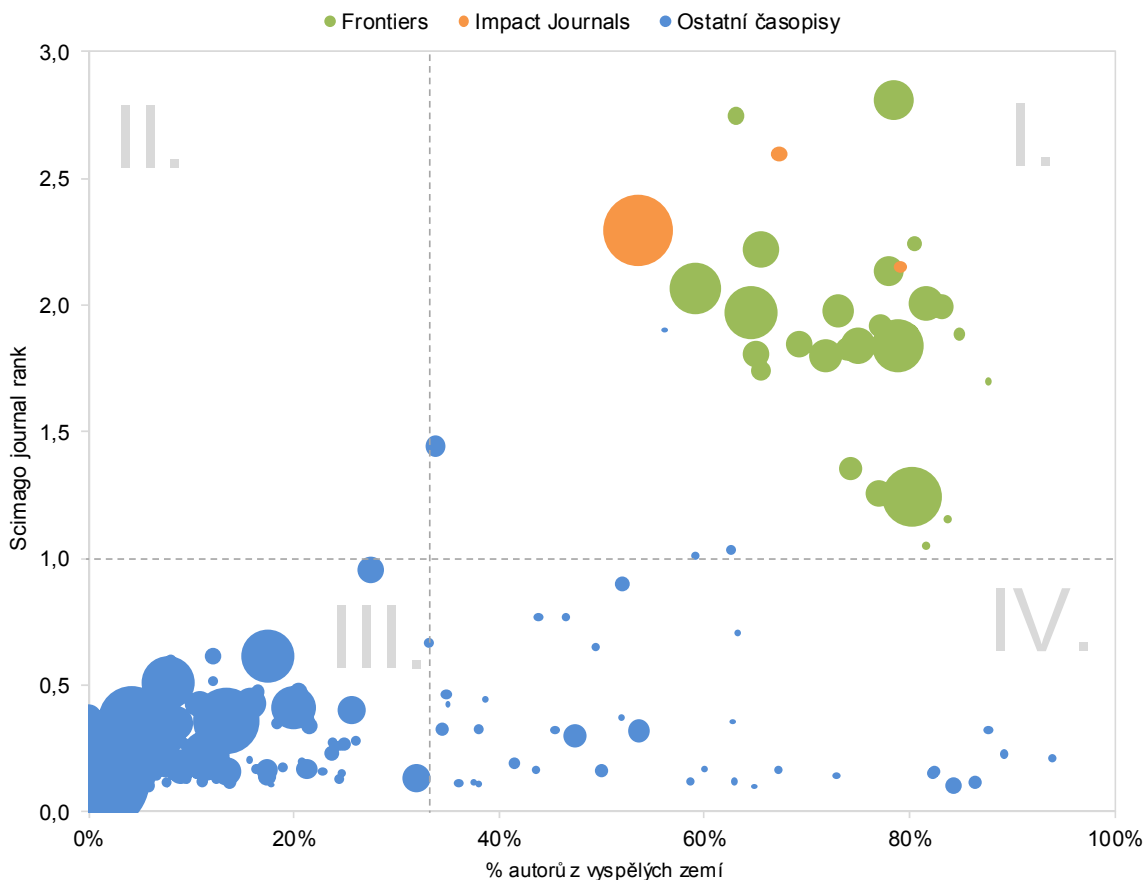
Zdroj: Scopus (30. října 2016), Beallov seznamy (1. dubna 2016).

Obrázek 4 konkrétně ukazuje, že drtivá většina těchto sporných případů, a to zejména těch vzdálenějších od hranic kvadrantu, se dá připsat dvěma rozhodnutím. Prvním je zařazení vydavatelství [Frontiers Research Foundation](#) (dále jen Frontiers). Ve Scopusu má indexováno celkem 31 časopisů, z nichž 4 jsme kvůli nedostatku dat nemohli do analýzy zařadit. Zbylých 27 časopisů bez výjimky spadá mezi sporná rozhodnutí.⁷ Jedná se o

⁷ Časopis [Frontiers in Bioscience](#) (Scholar Edition a Elite Edition s dvěma různými ISSN, a tudíž i SJR indexy), který se umístil na pomezí prvního a čtvrtého kvadrantu, nepatří pod vydavatelství Frontiers, i když jeho název k takovému závěru svádí.

jednoho z vůdčích open-access vydavatelů. Druhým je zařazení vydavatelství [Impact Journals](#), které má ve Scopusu indexovány tři časopisy, které rovněž všechny patří do toho kvadrantu. Pouhá dvě rozhodnutí Jeffreyho Bealla stačí k tomu, aby výsledky této studie vypadaly výrazně jinak.

Obrázek 4: Časopisy z vydavatelství Frontiers a Impact Journals

Pozn.: Každá bublina ukazuje jeden časopis z Beallových seznamů, který je zároveň indexován ve Scopusu; velikost bubliny odpovídá počtu indexovaných výsledků v letech 2013 – 2015; pouze časopisy s více než 30 výsledky a dostupným SJR.

Zdroj: Scopus (30. října 2016), Beallový seznamy (1. dubna 2016).

Na pochyby ohledně zařazení Frontiers na seznam predátorských vydavatelství upozornil již Macháček a Srholec (2016). Jeffrey Beall toto rozhodnutí ospravedlnil následovně: „peer review proces ve Frontiers nefunguje správně. Je zkrácen snahou přijmout co nejvíce článků s cílem zvýšit tržby firmy. Frontiers není nic jiného než vanity press“ (Beall 2016a). Již delší dobu na něj údajně dostával dotazy a stížnosti, včetně zvěstí o tlaku

na editory přijímat články k publikaci (Beall 2013a, 2015, 2016b). Jiní akademici toto vydavatelství naopak brání a jeho nařčení z predátorství považují za přehmat, který potvrzuje nedostatky Beallových seznamů (Bloudoff-Indelicato 2015 a diskuse pod Beallovými blogy). Data ze Scopusu dávají těmto hlasům za pravdu. Kdyby toto vydavatelství za úplatu tisklo cokoli bez řádného peer review, byl by takový citační ohlas těžko dosažitelný. Nelze se ubránit dojmu, že nálepka „*vanity press*“ není na místě.

Pochybnostem o správnosti tohoto rozhodnutí Jeffreyho Bealla dodává na síle i skutečnost, že kromě Scopusu je řada časopisů z portfolia Frontiers indexována i ve Web of Science. V Core Collection jsou záznamy pro 25 jejich časopisů, z nichž 19 je také v Journal Citation Report. Všechny ve svých oborech dosáhly alespoň druhého kvartilu dle impaktního faktoru a často i výše. Navíc mají relativně vysoký i AIS, což je podstatně robustnější ukazatel relevance. Podle citačního ohlasu v selektivnější databázi Web of Science se tudíž Frontiers rovněž řadí mezi respektovaná vydavatelství. Jeho umístění na Beallův seznam působí velmi podivně.

Podobné otázky vzbuzuje také zařazení vydavatelství Impact Journals. Konkrétně se v tomto případě jedná pouze o tři časopisy *Aging*, *OncoTarget* a *Genes and Cancer*. Jeffrey Beall u prvních dvou upozorňuje na podezřelého editora a odkazuje se na stížnosti ohledně ledabylého či vyloženě podvodného peer review. Jeho rozhodnutí tak na první pohled působí odůvodněně. Nicméně tyto časopisy mají v rámci relevantních oborů překvapivě vysoký citační ohlas, a to opět nejen ve Scopusu, ale rovněž ve Web of Science. Podle webových stránek časopisu [Aging](#) v něm publikují i laureáti Nobelovy ceny, přičemž Elizabeth Blackburn, držitelka Nobelovy ceny za fyziologii a lékařství v roce 2009, je dokonce členkou jeho redakční rady. Je nepravděpodobné, aby taková osobnost spojovala svoje jméno s podvodným časopisem. Stojí zde opět názor proti názoru.⁸

Jako sporná vychází rozhodnutí zařadit tato vydavatelství na predátorskou listinu jako celek, protože všechny jejich časopisy spadají do prvního kvadrantu. Nepotvrzuje se očekávání, že by se sporná rozhodnutí týkala pouze jednotlivých neoprávněně nařčených časopisů, tedy světlých výjimek pod hlavičkou jinak opravdu podivných vydavatelských domů. Potvrzuje se tímto naopak jiný předpoklad Macháčka a Srhoľce (2016), že by si

---

⁸ Nelze však vyloučit, že některé časopisy se začaly uchýlovat k predátorským praktikám až velmi nedávno v období, pro které ještě nemáme data. Například časopis [OncoTarget](#) označil Jeffrey Beall jako potenciálně predátorský teprve v červenci 2015. Na veřejnost v poslední době prosakují zvěsti o podivných peer review postupech v tomto časopisu (Shawn's Memo 2017). Zvláště působí i výzva přímo na jeho webových stránkách: „*If your paper was mistakenly rejected by other leading journals, you may submit it to Oncotarget together with peer-reviews obtained from the other journal and rebuttal letter.*“. Případnou změnu citačního ohlasu bude možné pozorovat až s určitým časovým zpožděním.

vydavatelství, která dbají o svou pověst, měla dokázat pomocí vnitřních předpisů a kontrolních mechanismů udržet podobný standard v celém portfoliu svých časopisů. Jinými slovy, že by rozptyl jejich citačních indexů měl být poměrně nízký.

Případy, kdy má vydavatelství jen pár relativně dobrých časopisů, zatímco ostatní vychází mizerně, jsou ojedinělé. Jednou z takových výjimek je Bentham Open, které má dva malé časopisy v kvadrantu *sporných rozhodnutí* (I.), zatímco ostatních 25 časopisů patřících pod toto vydavatelství je rozloženo ve spodní polovině grafu. Avšak dobrý výsledek těchto dvou časopisů je nejspíše dílem náhody a malého počtu pozorování. Každopádně toto nezavdává důvod zpochybňovat rozhodnutí Jeffrey Bealla zařadit toto vydavatelství na seznam.⁹ Kromě všech již výše uvedených spadají do kvadrantu *sporných rozhodnutí* (I.) pouze další dva malé časopisy, a to v těsné blízkosti jeho hranic.

Jaké jsou alternativy k Beallovým seznamům?

Dosavadní analýza ukázala, že pouze na základě zařazení vydavatelství do Beallova seznamu bohužel nelze dovozovat jednoznačné závěry o kredibilitě časopisu a konkrétní případy je třeba posuzovat individuálně. Kromě Beallových seznamů však nevíme o žádné jiné černé listině, která by poskytovala přehled predátorských časopisů, a která by mohla být použita k potvrzení či zpochybnění Beallových rozhodnutí. Nezbyvá než se obrátit na bílé listiny v podobě nejrůznějších databází, které naopak nabízejí přehledy kredibilních časopisů, které by měly peer review provádět řádně. Skutečně predátorské časopisy by se na bílé listiny vůbec neměly dostat. Lze se na to spolehnout?

Nejprve se podívejme, jak se proti predátorům brání samotný Scopus. Pro indexaci musí časopis splnit vstupní kritéria, která mimo jiné zahrnují požadavky na akademický příspěvek k oboru, peer review proces, nastavení etických norem, složení ediční rady či rozmanitost autorů podle země původu a další spíše formality jako pravidelnou publikaci, přístup on-line, abstrakt v angličtině anebo ISSN. Žádný opravdový predátor by tímto prvotním sítím neměl projít. Relevance časopisů se však mění, a proto Scopus rozhodnutí o indexaci průběžně přehodnocuje. Za tímto účelem je vymezeno šest převážně bibliometrických kritérií, která pokud časopis dva roky po sobě neplní, dojde k jeho přezkoumání. K tomu může rovněž dojít, když se objeví podezření z porušování publikačních pravidel. Pokud je časopis shledán jako nevhodný pro další indexaci, je

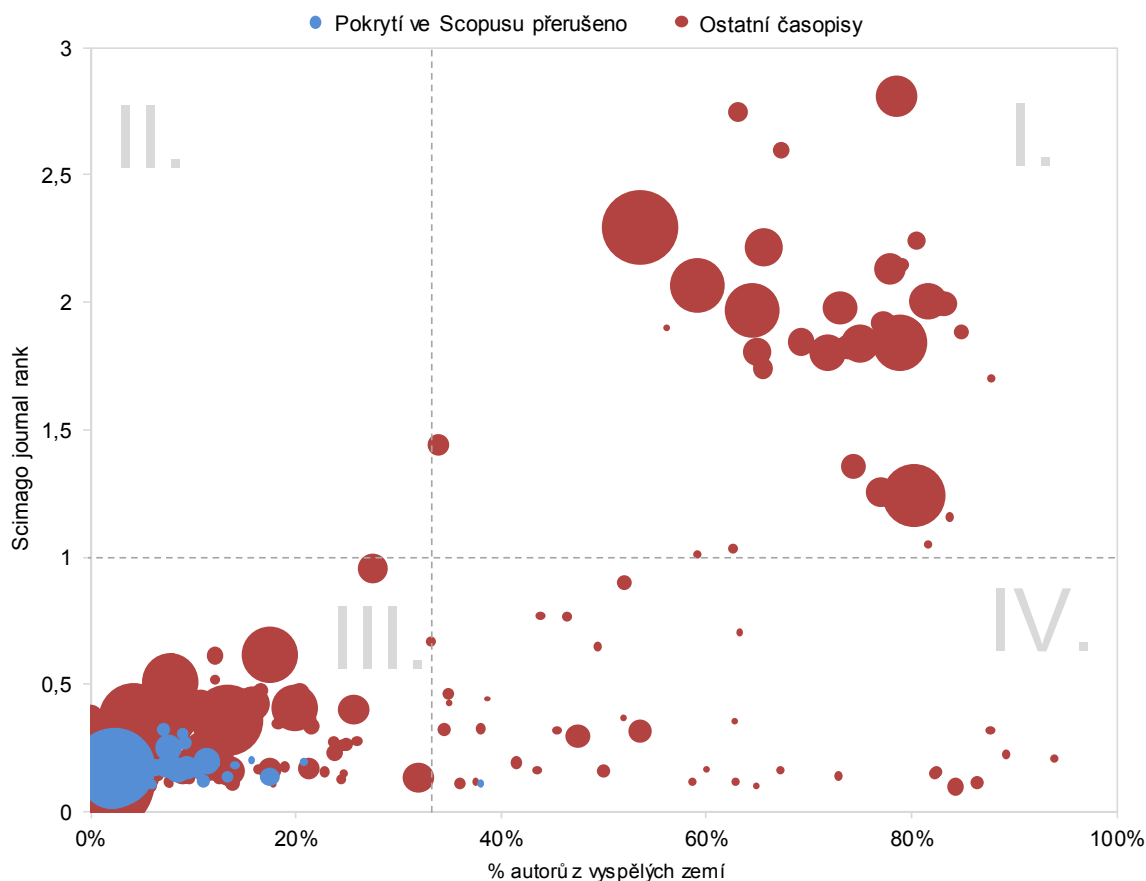
---

⁹ Není bez zajímavosti, že na podivné redakční praktiky v Bentham Open upozornil Jeffrey Beall již v roce 2009, takže to zřejmě bylo jedním z prvotních popudů pro založení jeho blogu (Beall, 2009).

poslán na „trestnou lavici“ s označením „pokrytí ve Scopusu přerušeno“ („coverage discontinued in Scopus“). Pro další podrobnosti viz Scopus (2017).

Obrázek 5 ukazuje rozmístění časopisů, v jejichž indexaci se Scopus rozhodl nepokračovat. Na Beallových seznamech je jich celkem 101 z původních 404, avšak na tomto grafu pouze 33, protože v ostatních nevyšel v letech 2013 – 2015 dostatečný počet článků. Dohromady v nich bylo v tomto období publikováno přes 20 000 výsledků, což je přibližně 15 % z celkového počtu indexovaných v časopisech z Beallových seznamů. Téměř všechny jsou soustředěny v kvadrantu *hlavních podezřelých* (III.). Jen jediný se dostal do kvadrantu *otazníků* (IV.), ale nepříliš daleko od jeho hranice. Až na výjimky se jedná o časopisy s menším počtem záznamů. Bez výjimky mají malý počet citací. Zhruba tři čtvrtiny z nich mají SJR menší než 0,2, což je málo i v porovnání s ostatními časopisy na Beallových seznamech.

Obrázek 5: Časopisy s přerušenu indexací ve Scopusu

Pozn.: Každá bublina ukazuje jeden časopis z Beallových seznamů, který je zároveň indexován ve Scopusu; velikost bubliny odpovídá počtu indexovaných výsledků v letech 2013 – 2015; pouze časopisy s více než 30 výsledky a dostupným SJR.

Zdroj: Scopus (30. října 2016), Beallový seznamy (1. dubna 2016).

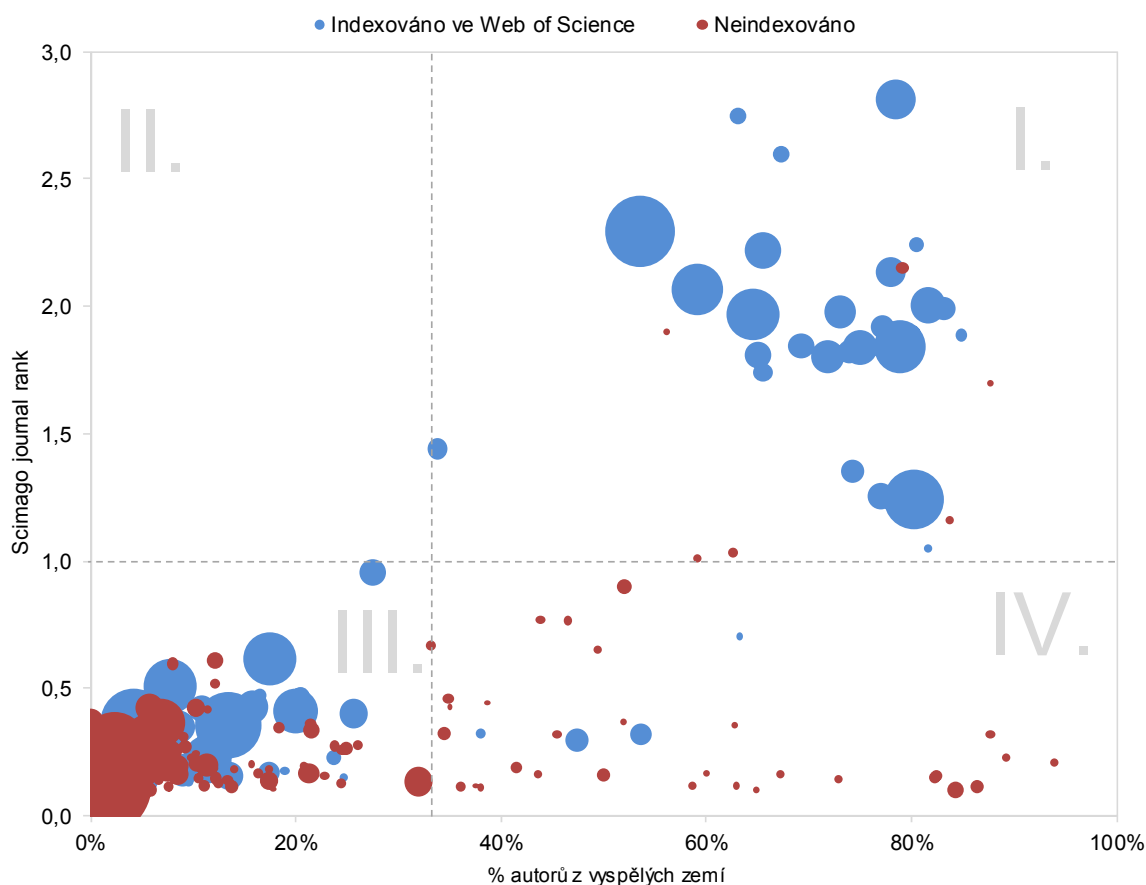
Zbývajících 68 časopisů, jejichž indexaci Scopus přerušil, ale ve kterých nevyšel dostatečný počet článků, patří také k těm horším. Téměř polovina z nich byla naposledy ve Scopusu indexována před rokem 2013, takže jejich záznamy vůbec nespádají do sledovaného období. Malou relevanci těchto časopisů dokládá skutečnost, že pouze sedm z nich dosáhlo SJR vyšší než 0,3. Patří sem však i časopisy, které přestaly být ve Scopusu indexovány z důvodu organizačních změn, i když byly poměrně úspěšné. Například časopis *Frontiers in Evolutionary Neuroscience* dosáhl SJR vyšší než 3, ale jeho vydávání bylo ukončeno a převedeno do dvou následnických časopisů, které Scopus indexuje s podobně dobrým citačním ohlasem.

„Na papíře“ působí vstupní i přezkumná kritéria Scopusu velmi komplexně. Rozhodující však je, jak důkladně se implementují v praxi, do jaké míry se například ověřuje, jestli má časopis nejenom nastavená pravidla pro peer review, ale jestli se tyto postupy skutečně dodržují. Pro zjištění toho prvního by měl stačit letný pohled na webové stránky časopisu, zatímco odhalení toho druhého vyžaduje doslova detektivní práci. Nicméně zjišťování skutečné praxe je naprosto zásadní pro boj s predátory, kteří o podstatě svého fungování často záměrně lžou. Kontrola peer review postupů pouze na základě podkladů od samotného časopisu nemá šanci sofistikovanějšího predátora odhalit.

Scopus každopádně nadále indexuje spoustu časopisů podezřelých z predátorských praktik. Ze 172 časopisů umístěných v kvadrantu *hlavních podezřelých* (III.) má indexaci přerušenu pouze 33, takže necelá pětina. Pohled na webové stránky těchto vyřazených časopisů ukazuje, že pouze dvanáct jich přestalo pravidelně vycházet anebo úplně zaniklo. K vyřazení ostatních musel Scopus najít jiné než triviální důvody tohoto druhu, což naznačuje, že přehodnocení indexace v těchto případech zafungovalo správně. Kolik z těch zbývajících 139 zvažoval Scopus vyřadit z databáze, ale nakonec to z dobrých důvodů neudělal, a kolik z nich naopak nikdy přezkoumáno nebylo, ale mělo být, nevíme. Jeffrey Beall a Scopus se každopádně v názoru na tyto časopisy rozcházejí. Právnický by se patrně držel zásady „*in dubio pro reo*“. Špičkový výzkumník se těmto z hlediska citačního ohlasu stejně druhořadým časopisům raději velkým obloukem vyhne.

Hlavní alternativou Scopusu je databáze Web of Science (WoS). Oproti Scopusu je WoS podstatně více výběrový, pokrývá výrazně méně časopisů (Mongeon a Paul-Hus 2016), a měl by tudíž být odolnější vůči predátorským časopisům. Použití WoS pro ověření kredibility časopisu se proto zdá být nadějnou volbou. Obrázek 6 to potvrzuje jen částečně. Obecně lze říci, že WoS je velmi pochybnými časopisy infiltrován méně než Scopus. Ze 240 sledovaných časopisů, které jsou na Beallových seznamech i ve Scopusu, je zároveň ve WoS indexováno pouze 69. Velká část je jich navíc soustředěna v kvadrantu *sporných rozhodnutí* (I.). Je to zejména díky již výše zmíněným 25 časopisům z vydavatelství Frontiers. Na druhou stranu ani WoS nenabízí jistotu. Ze 172 časopisů, které spadají do kvadrantu *hlavních podezřelých* (III.), je jich ve WoS indexováno 37, tedy více než čtyři a půl krát méně, ale pořád se tam vyskytují.

Obrázek 6: Časopisy ve Web of Science

Pozn.: Každá bublina ukazuje jeden časopis z Beallových seznamů, který je zároveň indexován ve Scopusu; velikost bubliny odpovídá počtu indexovaných výsledků v letech 2013 – 2015; pouze časopisy s více než 30 výsledky a dostupným SJR.

Zdroj: Scopus (30. října 2016), Beallový seznamy (1. dubna 2016).

Další bílou listinou je [Directory of Open-Access Journals](#) (DOAJ), která si klade za cíl propagovat a monitorovat poctivé open-access časopisy. DOAJ je neziskový projekt financovaný z členských příspěvků, sponzorských darů a grantů. Na svých webových stránkách uvádí, že je v ní v současné době celkově zařazeno přes 9 000 open-access časopisů. V březnu 2014 tato databáze odpověděla na nástup predátorského publikování zavedením nových přísnějších kritérií pro indexaci, včetně požadavků na ediční postupy, a všechny časopisy vyzvala k opětovnému podání přihlášky (DOAJ 2017a).¹⁰ Ani zde však není zřejmé, zda se ověřují pouze deklarace „na papíře“, anebo skutečný stav, a to zejména

¹⁰ DOAJ sice neupřesňuje důvody pro zavedení nových kritérií pro indexaci, ale souvislost s predátorským publikováním je náhledni, což potvrzuje i Marchitelli, et al. (2017).

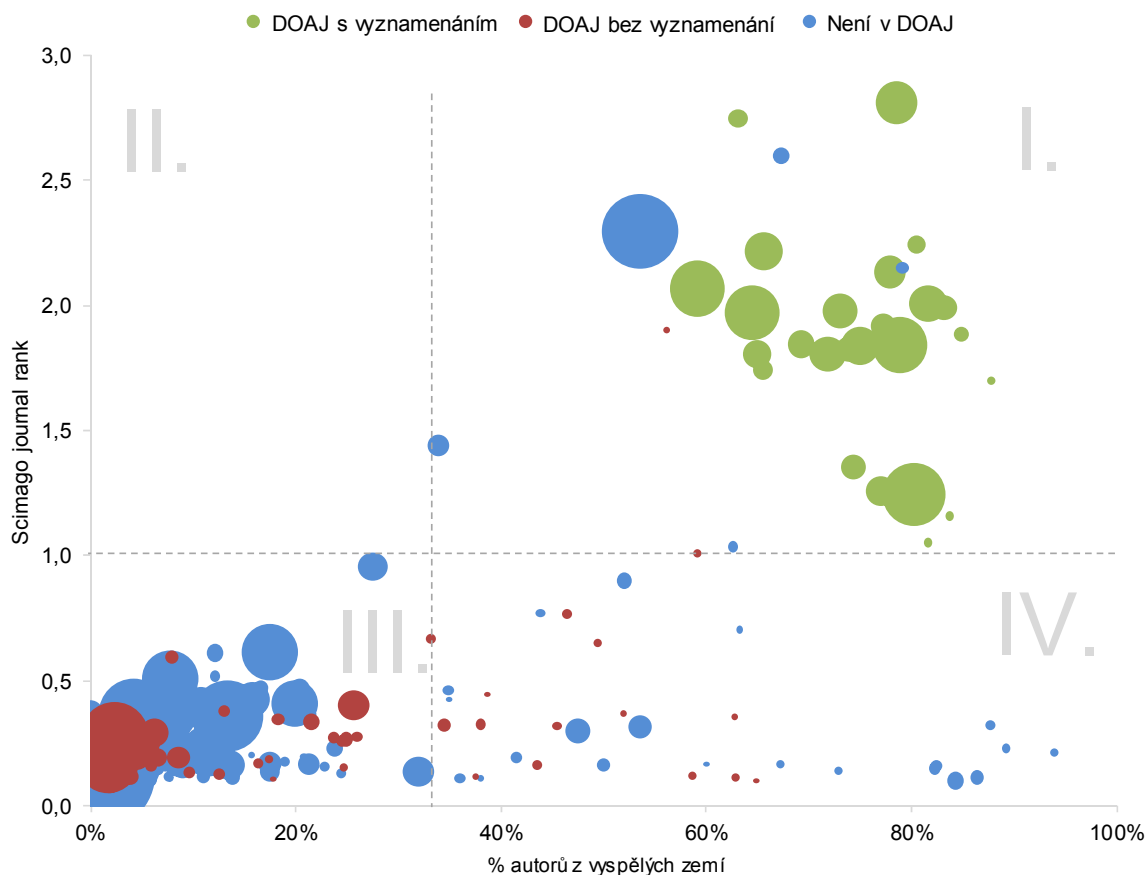
ohledně peer review procesu. Časopisy, které přísnější kritéria splní, jsou DOAJ označeny tzv. „*green tick*“ (dále jen časopisy s „razítkem“).

Obrázek 7 odhaluje, že ze 240 sledovaných časopisů je celkem 78 indexováno v DOAJ, přičemž pouze 27 z nich doposud získalo „*green tick*“ razítko.¹¹ Časopisy, které jsou nadále indexovány v DOAJ bez tohoto razítka, se soustředí v kvadrantech *hlavních podezřelých* (III.) anebo *otazníků* (IV.), takže toto zařazení moc velkou vypovídací schopnost o kredibilitě časopisu nemá. Zcela jiný obrázek se rýsuje, pokud se podíváme na časopisy, které DOAJ „*green tick*“ získaly. Bez výjimky se nachází v kvadrantu *sporných rozhodnutí* (I.). Má to ale jednu vadu na kráse. Už by asi nemělo nikoho překvapit, že všechny tyto časopisy patří pod vydavatelství Frontiers. Háček je v tom, že Frontiers patří k hlavním sponzorům DOAJ. Nebezpečí střetu zájmů je nasnadě. Sluší se však dodat, že k podporovatelům DOAJ se řadí i jiné významné značky na trhu vydávání vědecké literatury jako Brill, Elsevier, Palgrave MacMillan, Sage, Springer Nature, Taylor & Francis anebo Wiley a rovněž další velké open-access vydavatelství PLOS (DOAJ 2017b). Střet zájmů by tak měl být vyvážen dohledem konkurentů.

---

¹¹ DOAJ „*green tick*“ razítko získalo i dalších šest časopisů z Beallových seznamů, ale z důvodu malého počtu vydaných článků nebyly do podrobnější analýzy zařazeny.

Obrázek 7: Časopisy v Directory of Open-Access Journals (DOAJ)

Pozn.: Každá bublina ukazuje jeden časopis z Beallových seznamů, který je zároveň indexován ve Scopusu; velikost bubliny odpovídá počtu indexovaných výsledků v letech 2013 – 2015; pouze časopisy s více než 30 výsledky a dostupným SJR.

Zdroj: Scopus (30. října 2016), Beallov seznamy (1. dubna 2016), DOAJ green tick (19. prosince 2016).

Dopad „sporných rozhodnutí“ na rozdíly mezi zeměmi

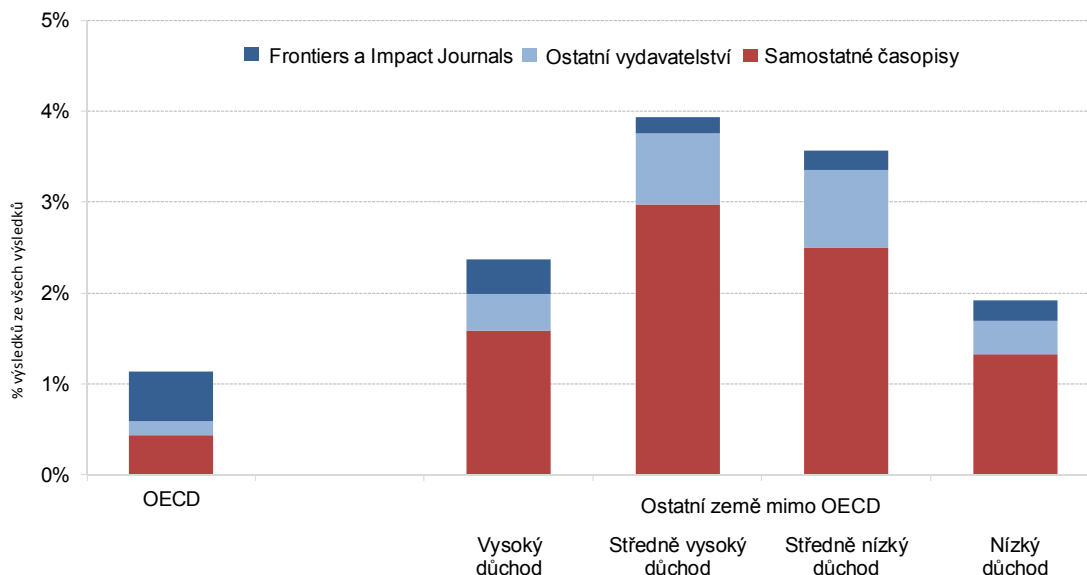
Macháček a Srholec (2016) ukázali, že predátorské publikování je zdaleka nejvíce rozšířeno v rozvojových zemích. Naopak autoři ze zemí OECD v těchto časopisech publikují poměrně zřídka. Nyní jsme však odhalili slabiny v samotných Beallových seznamech. Zhruba pro pětinu sledovaných výsledků nám označení predátorské vychází jako sporné, protože jsou otištěny v časopisech, které vědecká komunita považuje za relevantní. Je tudíž zajímavé se podívat, do jaké míry se závěry předchozí analýzy změní, pokud tato sporná rozhodnutí vezmeme při rozboru mezinárodních rozdílů v úvahu.

Obrázek 8 ukazuje revidované výsledky pro skupiny zemí podle ekonomické úrovně. Země OECD jsou prezentovány zvlášť, aby nezkreslovaly průměry za ostatní skupiny. Zbývající země jsou roztrženy v závislosti na hrubém národním důchodu na obyvatele podle třídění Světové banky (2016) do skupin s vysokým důchodem („*high income*“), středně vysokým důchodem („*medium high income*“), středně nízkým důchodem („*medium low income*“) a nízkým důchodem („*low income*“). Seznam vydavatelství je nově rozdělen na dvě kategorie, a to časopisy vycházející pod hlavičkou Frontiers a Impact Journals, což jsou hlavní sporná rozhodnutí, a pod hlavičkou všech ostatních vydavatelství na tomto seznamu. Kategorie samostatných časopisů zůstává stejná jako v předchozí studii.

Revidované srovnání ukazuje, že skutečný rozdíl mezi zeměmi OECD a zbytkem světa ve sklonu k predátorskému publikování je zřejmě ještě větší než odhadovala předchozí studie. Po odečtení výsledků publikovaných v časopisech pod Frontiers a Impact Journals vychází v průměru zemí OECD jako predátorské pouze 0,6 % ze všech výsledků, které byly od autorů z těchto zemí v letech 2013 – 2015 indexovány ve Scopusu, což je téměř o polovinu méně než uváděla naše dřívější studie. Zároveň ve všech ostatních skupinách se v časopisech vycházejících pod hlavičkou těchto dvou vydavatelství publikovalo mnohem méně, a tudíž se jejich výsledky příliš nezměnily. Z toho plyne, že nová zjištění ohledně vydavatelství Frontiers a Impact Journals sice citelně mění výsledky za země OECD, ale jinak závěry předchozí studie ohledně celosvětových rozdílů zůstávají v platnosti.

Obrázek 8: Podíl „predátorských“ výsledků ve Scopusu podle hrubého národního důchodu na obyvatele, 2013 - 2015 (v %)

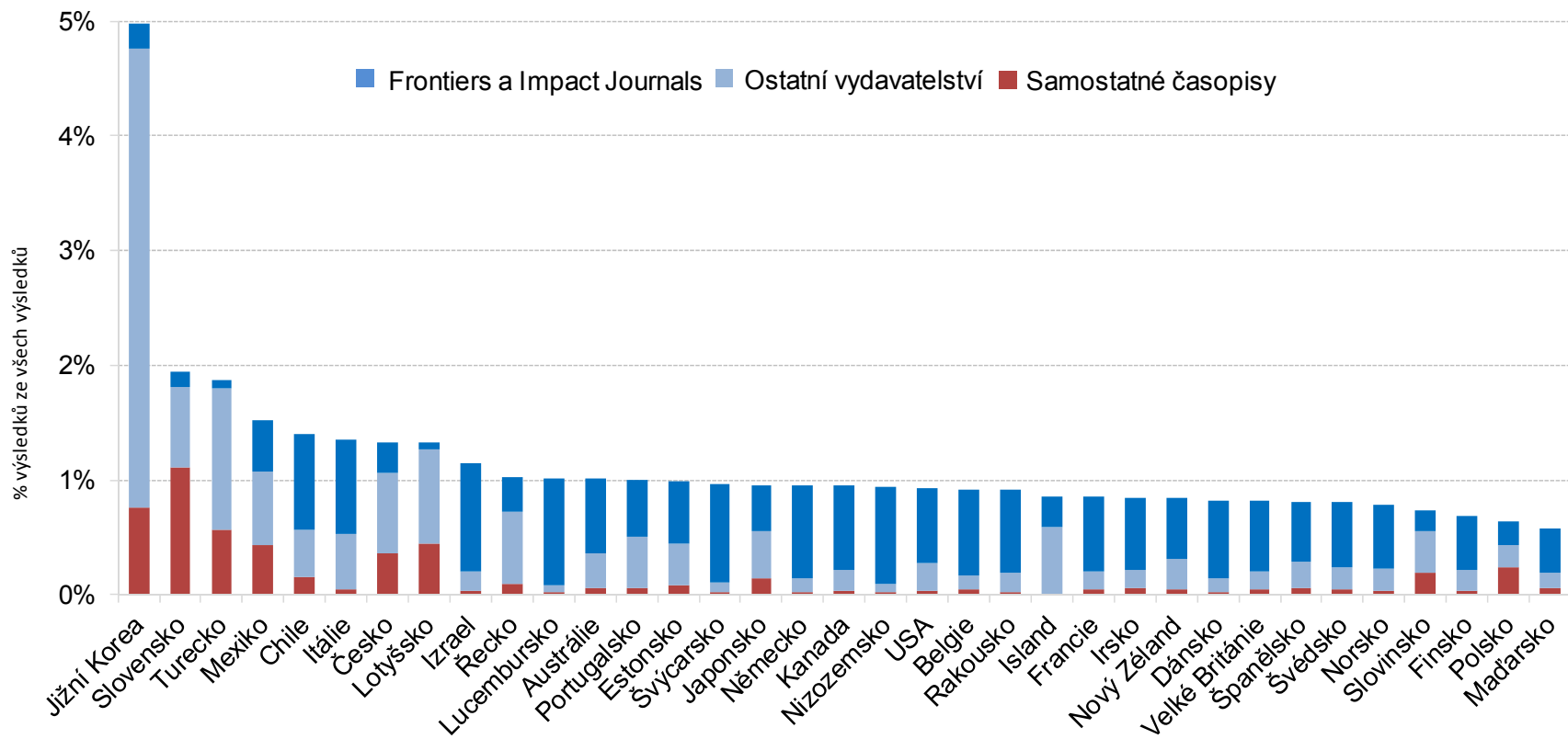

Zdroj: Scopus (30. října 2016), Beallový seznamy (1. dubna 2016), Světová Banka (2016) a Macháček a Srholec (2016).

Obrázek 9 ukazuje podrobnosti v rámci zemí OECD. Zhruba ve dvou třetinách z těchto zemí spadá více než polovina výsledků původně označených za predátorské do časopisů od vydavatelství Frontiers a Impact Journals. Například v Nizozemsku, Švýcarsku, Německu, Dánsku anebo Belgii jsou to dokonce více než čtyři pětiny. Po jejich odečtení potom jako predátorské vychází méně než 0,2 % ze všech indexovaných dokumentů. Naopak v Česku je to pouhá pětina, na Slovensku desetina a v Jižní Koreji, Turecku či Lotyšsku ještě méně. Za Česko a Slovensko se tak po jejich odečtení původní odhady podílu predátorských výsledků na celkových indexovaných dokumentech snižují jen zanedbatelně na 1,1 %, respektive 1,8 %.

Po zohlednění výsledků v časopisech vycházejících pod Frontiers a Impact Journals se změní i pořadí zemí. Česko se posouvá ze sedmé příčky na nelichotivou pozici páté nejhorší země v rámci OECD, protože přeskakuje přes Mexiko, Chile a Itálii, ale naopak je předstiženo Lotyšskem. Slovensko zůstává na druhém místě těsně před Tureckem. Oproti původním odhadům se rovněž podstatně prohlubuje mezera vůči zemím predátorstvím méně postiženým. Podle nového srovnání má Česko více než dvojnásobný a Slovensko více než trojnásobný podíl predátorských výsledků než je průměr OECD (počítáno bez výrazně vybočující Jižní Koreje). Revidované údaje tedy ukazují Česko a Slovensko ještě v horším světle než původní výsledky.

Obrázek 9: Podíl „predátorských“ výsledků ve Scopusu v zemích OECD, 2013 - 2015 (v %)

Zdroj: Scopus (stav k 30. říjnu 2016), Beallový seznamy (stav k 1. dubnu 2016).

Jak se bránit predátorům?

Bealovy seznamy jsou podle všeho minulostí. Po zrušení blogu Jeffreyho Bealla zmizel jediný souhrnný zdroj informací k predátorskému publikování. Najednou se není nač odkázat a není s čím polemizovat. Neautorizované verze jeho seznamů ještě přežívají na některých serverech, jako například [Stop Predatory Journals](#), avšak s postupem času rychle zastarávají. Bez jeho záštity případné anonymní aktualizace nebudí příliš velkou důvěru. Predátorské publikování je virem ve vědecké komunikaci. Jako každý virus i tento prosperuje, jen pokud je mu dán životní prostor. Jako každý virus má však i svoje slabiny, na které je možné cílit. Čím mohou různí aktéři přispět k tomu, aby se podařilo tyto praktiky vymýtit?

Bílé listiny (Scopus, WoS, DOAJ, apod.)

Pokud se autoři bílých listin nechtějí smířit s tím, že budou rostoucí měrou infiltrovány predátory, musí se posunout od pasivního ověřování formálních předpisů, k aktivnímu zjišťování toho, co se skutečně děje, a to zejména jak časopisy v praxi provádí peer review. Například by měly začít u podezřelých časopisů provádět namátkové kontroly. Jako inspirace se nabízí zasílání falešných článků ve smyslu provokací podle Bohannon (2013).¹² Pokud vyjde najevo, že časopis opakovaně přijímá takové články k publikaci, musí být nemilosrdně vyškrtnut, a to nejlépe s veřejným oznámením, že k tomu došlo právě z tohoto důvodu. Bez kontroly reálné praxe se mohou přísnější požadavky na to, jak má časopis vypadat na webu, proměnit v návod pro predátory, jak se naučit lépe předstírat, že jsou vědeckými časopisy se vším všudy. Pro běžného akademika se potom skutečná podstata jejich podnikání stane ještě hůře odhalitelná.

Citační databáze, a to zejména Scopus a do jisté míry i WoS, se během minulého desetiletí rozhodly rozšířit svůj záběr. Začaly ve stále větší míře indexovat i lokální, méně významné, až okrajové vědecké časopisy, ve kterých se peer review neprovádí až zase tak striktně jako v zavedených časopisech. Snížila se laťka, kterou musí časopis přeskocit, aby byl indexován. Před rozmachem predátorského publikování to nebyl zásadnější problém. Jednalo se o snahu rozšířit trh, zhodnotit databázi a přidat důvody, proč by se přístup k ní měl prodávat za vyšší ceny. Nicméně zřejmě právě skrze tuto skulinu na dně pomyslného žebříčku relevance do nich pronikly predátorské

---

¹² Nová doba nabízí nové metody, takže určitá část této práce by se dala automatizovat skrze strojové učení a automatické generátory textu.

časopisy. Jako řešení se nabízí opětovné zvednutí laťky pro indexaci na úroveň, kterou predátorské časopisy nedokáží přeskočit.

Nepredátorské časopisy

Poctivé časopisy by predátorům zasadily tvrdý úder, pokud by zavedly tzv. „*open peer review*“. Jedná se o zveřejňování obsahu peer review posudků, nikoliv však nutně identity posuzovatelů. Stačilo by začít spolu s vědeckým článkem zveřejňovat i anonymizované posudky. Okamžitě by bylo zřejmé, které časopisy dělají peer review ledabyly anebo vůbec. Časopisy, které dělají peer review poctivě, se nemají čeho bát. Predátoři naopak nemají co zveřejňovat. Některé pokrokové časopisy k tomu kroku již přistoupily. Dokonce již existují i platformy, jako například [Publons](#), které se to snaží prosadit. Kdyby se takový postup stal běžným standardem, životní prostor pro predátory by se radikálně omezil. Časopis, který by na rozdíl od ostatních relevantních v oboru nezveřejňoval peer review, by byl na první pohled podezřelý z podivných praktik.

Jedná se o jednoduché opatření, kterému v principu kromě historických zvyklostí a pohodlnosti nic nebrání. Rozhodnutí netisknout peer review posudky, často velmi rozsáhlé, mělo praktické důvody v dobách výhradně tištěných časopisů. Nic takového již v prostředí on-line komunikace neplatí. Nahrání posudků na webovou stránku pod publikovaný článek je spojeno s mizivými dodatečnými náklady. Zřejmě daleko větší překážkou však bude pohodlnost, a to jak časopisů, tak i recenzentů. Zveřejňováním by totiž mohly vyjít najevo nepěkné skutečnosti o peer review nejen v predátorských, ale i v tradičních časopisech. Kdo někdy dostal arogantní, případně odbylý posudek, bude vědět, o čem je řeč. Kladlo by to větší nároky na recenzenty i editory, kteří dnes svoji práci často dělají zadarmo. Každopádně by to však pomohlo vědeckou komunikaci kultivovat.

Hodnotitelé

Pravidla pro hodnocení výzkumu, ať na individuální, organizační či národní úrovni, v konečném důsledku určují publikační chování. Pokud by pobídky k využívání služeb predátorských časopisů nebyly vestavěné v systémech hodnocení, zůstal by to jen okrajový problém (Shen a Björk 2015, Macháček a Srholec 2016 a Crotty 2017). Čím prostější metody hodnocení se používají, čím více se systém spoléhá na pouhé sčítání „čárek“ za publikace indexované ve Scopusu či WoS, neřkuli v jakémkoli časopise

s názvem evokujícím výzkumné periodikum, tím lépe pro predátory. Extrémním příkladem špatného přístupu je český národní systém hodnocení výsledků výzkumu zvaný také „kafemlejnec“ (Úřad vlády ČR 2013). Podobně je nutné mít predátorské publikování na paměti při hodnocení grantových projektů anebo při rozhodování o kariérním postupu. Slepá víra v bílé listiny vyloženě nahrává podvodnému jednání. Kvalitní a funkční systém hodnocení se prostě bez rozboru samotného obsahu výzkumu neobejde.

Souvisí to rovněž s nízkým povědomím české a slovenské akademické obce, a to zejména v sociálních vědách, o propastných rozdílech v kvalitě mezi časopisy, které jsou indexovány ve Scopusu anebo WoS. Zařazení mezi tzv. „impaktované“ časopisy je v některých kruzích samo o sobě považováno za známku nejvyšší kvality. Na řadě fakult jsou pro získání docentury anebo profesury vyžadovány minimální počty článků v „impaktovaných“ časopisech, už se ale příliš neřeší, jestli jsou vydány v druhořadých časopisech, které ve světě pořádně nikdo nečte, anebo ve špičkových časopisech s globální čtenářskou základnou, kde je peer review proces řádově náročnější. Články ve významných časopisech nejsou zpravidla explicitně vyžadovány. Kdo v takovém časopise nikdy nepublikoval přitom vlastně ani nemůže tušit o kolik více je to práce, a že dávat takové výsledky do jednoho koše s příspěvky v časopisech se zanedbatelným citačním ohlasem je příslovečné míchání hrušek s jablky.

Poskytovatelé a nové publikační platformy

Někteří poskytovatelé podpory pro výzkum se rozhodli na nic nečekat a založit vlastní platformy pro open-access publikování. Již v roce 2016 rozjel Wellcome Trust vydavatelství [Wellcome Open Research](#), kde jsou zveřejňovány výsledky jím financovaného výzkumu. Podobně Bill & Melinda Gates Foundation oznámila v březnu 2017, že se ještě do konce roku chystá založit [Gates Open Research](#). Založeno je to na publikačním modelu [F1000Research](#), ve kterém je článek nejprve velmi rychle po zaslání zveřejněn jako open-access, a až potom prochází peer review procesem, a to konkrétně v režimu open-peer review včetně odhalení identity posuzovatele. Pouze revidované články, které úspěšně projdou peer review, jsou následně indexovány v citační databázi. Zřejmými výhodami jsou rychlost, ale také transparentnost. Podle Enserinka (2017) dokonce o založení vlastního vydavatelství s podobnými principy vážně uvažuje i Evropská komise. Cílem má být urychlení přechodu k open-access modelu publikování.

Výzkumné organizace

[Etický rámec výzkumu navržený MŠMT](#), ze kterého mají vycházet české vysoké školy, řeší například otázky zbytečného dělení výsledků, (auto)plagiátorství, připisování se jako spoluautor, ale nikoliv konkrétně predátorské publikování. K jádru věci se přiblížil [Etický kodex výzkumných pracovníků v AV ČR](#), kde se v části III., odstavec f) praví, že výzkumný pracovník „nepublikuje eticky pochybným způsobem a nevyužívá eticky pochybných publikačních platforem“ (AV ČR 2017). Podobně [Etický kodex Univerzity Karlovy](#) v části III., odstavec 5 obsahuje zásadu, že akademický a vědecký pracovník ani student „nepublikuje eticky pochybným způsobem včetně využívání eticky pochybných publikačních platforem.“ (UK 2017). Stálo by za úvahu zařadit podobný text i do etických kodexů ostatních výzkumných institucí, aby se takové jednání stalo jednoznačně postižitelné přes etické a vědecké komise. Pokud se to začne účinně řešit touto cestou, odlehčí se i systému hodnocení. Od toho přece máme etické principy, aby formální pravidla nemusela být všeobjímající.

Podobné úvahy se rychle stáčí k otázce řízení výzkumných organizací na úrovni jednotlivých institutů a fakult, potažmo vedoucích výzkumných týmů. Jestli se kolegové neuchylují k predátorskému publikování, si musí v první řadě hlídat ředitele ústavů a proděkani pro vědu. Řídící pracovníci se nesmí bát proti tomu v zájmu zachování dobrého jména organizace zasáhnout. Senáty a vědecké rady se musí jasně postavit na jejich stranu. Bez dobře fungující samočisticí schopnosti uvnitř výzkumných organizací to vyřešit nepůjde. Nicméně v systému hodnocení, jako je kafemlejek, se tvrdým postupem proti publikování v predátorech výzkumná organizace vlastně ochuzuje o institucionální podporu na výzkum. S jeho zrušením snad toto dilema navždy zmizí.

Autoři

Zodpovědně se musí samozřejmě v první řadě chovat samotní autoři. Někteří se nepochybně stávají obětí predátorů z důvodu neznalosti anebo mladické nerozvážnosti. Osvětové projekty typu „[Think. Check. Submit.](#)“ alias jeho česká mutace „[Vím, kde publikuji!](#)“, jistě mohou pomoci. Autorům však stačí dodržovat pouze jedno jednoduché pravidlo. Pokud časopis neprovede peer review poctivě, nabízí se vždy možnost nabízený článek stáhnout. Pokud po pár dnech přijde odpověď typu „napsali jste to výborně, nemáme k tomu připomínky, opravte gramatické chyby, zaplaťte a můžeme tisknout“, neměl by nikdo skákat radostí, ale naopak od takového časopisu

rychle utíkat pryč. Zaplacení autorského poplatku se většinou vyžaduje, až po přijetí článku k publikaci, takže prostor k úniku je nasnadě. Stačí prostě nezaplatit. Predátorský časopis článek bez obdržení poplatku určitě neotiskne. Pokud peer review proběhlo ledabyle anebo vůbec, avšak autor přesto zaplatí, stvrzuje tím souhlas s takovým postupem a vlastně se tím vědomě podílí na publikačním komplotu.

Jenomže osvěta nepomáhá, pokud autor záměrně posílá článek k publikaci do predátorského časopisu na základě promyšleného kalkulu, že bude přijat k publikaci bez nutnosti projít standardním peer review. S využitím „služeb“ predátorů se pokouší nahnat počty výzkumných výsledků. Pokud působí v zemi či organizaci s alibistickým systémem hodnocení, který indexované články v predátorských časopisech slepě považuje za relevantní výsledky, publikační poplatek se mu obvykle mnohonásobně vrátí zpátky v podobě finančního bonusu či kariérního postupu. Osvěta může být v tomto ohledu dvojsečná. Poctivý autor, který v predátorech publikoval omylem, sice prozře a napříště se toho vyvaruje. Avšak nepoctivec, který již předtím bez skrupulí naháněl publikace jinými pochybnými způsoby, ale o predátorech dosud neslyšel, v tom může naopak objevit nový netušený způsob, jak svoje zavrženíhodné počínání zdokonalit. Osvěta sama o sobě problém s predátory vyřešit nemůže.

Kdo se chce živit výzkumem, by si měl nicméně takové jednání pečlivě rozmyslet. Je totiž docela možné, že někdy v budoucnu, si na jeho publikační profil někdo posvítí. Zádrhel pro autora, který se takto zaprodal, a zároveň spravedlnost pro všechny ostatní, spočívá v tom, že jakmile jsou tyto záznamy uloženy v citačních databázích, tak už odtud nikdy nezmizí. Každý s přístupem do těchto databází, což je dnes většina akademiků, se na jeho výsledky může kdykoliv podívat. Predátorské publikace se zvláště mladému výzkumníku mohou později v kariéře škaredě vymstít. Nálepku pleticháře totiž ze svého jména jen tak neodstraní. Světaznalí akademici dobře vědí, které časopisy jsou v jejich oboru relevantní a nabídkou predátora se nachytat nenechají. Pokud akademik opakovaně publikuje v predátorských časopisech, přinejmenším tím na sebe prozrazuje, že pořádně nerozumí vlastnímu řemeslu.

Závěr

Z výsledků této studie plyne, že Beallov seznamy je třeba používat obezřetně. Predátorské časopisy, které za úplatu obratem otisknou cokoliv, jistě existují. Ale na těchto seznamech se objevují i časopisy, které predátorské v pravém slova smyslu být nemusí. Zejména seznam vydavatelství obsahuje dva relativně významné záznamy, jmenovitě *Frontiers* a *Impact Journals*, jejichž nařčení z predátorství vychází jako dosti sporné, tedy alespoň co se týče ohlasu ve vědecké komunitě. Zároveň však platí, že kromě těchto dvou rozhodnutí, jsou na těchto seznamech skutečně špatné časopisy, u nichž je podezření na ledabylé peer review na místě. Před definitivním verdiktem o konkrétních případech je ale dobré jít více do hloubky a časopisy prověřovat individuálně.

Je třeba připomenout, že převážné většině časopisů z Beallových seznamů se do Scopusu ani nepodařilo dostat, protože neplní kritéria pro indexaci, takže jsou ještě podstatně horší, než ukazujeme v této studii. Aby toho nebylo dost, tak kromě predátorských časopisů existují i predátorská knižní vydavatelství, jako například [Lambert Academic Publishing](#), která otisknou cokoliv a ještě k tomu přidají poznámku, že obsah knihy byl oponován. Množí se i predátorské konference, jako například [WASET](#), na kterých skutečně nejde o sdílení posledních výzkumných poznatků, ale které fungují jako cestovní kanceláře pro zájezdy hrazené z peněz na výzkum. Ne nadarmo jsou zpravidla organizovány v turisticky atraktivních lokalitách. Problém s predátorskými praktikami je tudíž podstatně širší.

Popularita Beallova blogu ukázala, že ve vědecké komunitě je silná poptávka po černých listinách. Jeho případný nástupce potřebuje respekt akademické komunity. Uživatelé musí věřit, že konkrétní rozhodnutí jsou nezávislá a zároveň informovaná. Proto by se tohoto úkolu tentokrát měl zhostit někdo, kdo již potřebnou vážnost má a zároveň u něj nehrozí střet zájmů. Například by za tímto účelem mohlo vzniknout konsorcium univerzit. Nicméně používání černých listin je z principu horší varianta. Akademik musí být primárně hodnocen za kvalitní výzkum. Publikovat má v časopisech, které jsou pro jeho obor relevantní. Pokud si není jistý, které to jsou, měl by to být schopen snadno zjistit i bez černé listiny. Jakmile toho schopen není a nemá tedy jistotu o relevanci časopisu, měl by se mu raději vyhnout, nehledě na to, jestli je někde jmenován. Spoléhat se při hodnocení výzkumu na podobné seznamy je vždy ošidné.

Záměrně se vyhýbáme tomu, abychom rozhodnutí Jeffrey Bealla, která vychází jako „sporná“, rovnou označili za „špatná“. Ani jeden z indikátorů, který jsme k tomuto účelu použili, totiž není sám o sobě bezchybný. Za jistých okolností si lze představit, že se sofistikovanému predátoru může podařit i tyto indikátory obelhat. SJR index je sice odolný proti jednoduchým manipulacím jako samocitace, ale již nikoliv zcela vůči umělému navyšování pomocí vzájemného citování nějakým způsobem spřízněných časopisů. Stejně tak nelze vyloučit, že si z některých časopisů udělají publikační predátorský klub autoři z vyspělých zemí. Do budoucna by například bylo přínosné podrobit podrobnějšímu rozboru, jakým přesně způsobem dosahují časopisy vycházející pod hlavičkou Frontiers and Impact Journals, tak vysokých SJR indexů. Jestli se jejich citační profil náhodou nějak podezřele neliší od ostatních časopisů s podobně vysokým citačním ohlasem.

Ve Scopusu je sice indexováno zhruba o polovinu více časopisů než ve WoS, ale konkrétně časopisů podezřelých z predátorských praktik je tam hned desetkrát více. Avšak ani WoS není vůči pronikání predátorů imunní, a to včetně těch, kteří nám vychází jako hlavní podezřelí. Citační databáze nejsou neprůstřelný nástroj pro prověření případného predátorství časopisu. Nejlépe jsou použitelné pro určení špičkových časopisů. Naopak časopisy s nízkými citačním ohlasem jsou prostě podřadné či zcela irrelevantní bez ohledu na to, jestli jsou predátorské ve smyslu seznamů Jeffreyho Bealla, parazitují na financích točících se v oblasti vědy jiným způsobem anebo se jim prostě jenom nedaří prorazit. Razítko „green tick“ bílé listiny DOAJ se prozatím ukazuje slibně, ale pro silnější závěry si bude nutné počkat, až bude dokončeno přezkoumání všech časopisů v této databázi, a až bude tento způsob indexace zaveden po delší dobu.

Pro Česko a Slovensko nepřinesla revize výsledků předchozí IDEA studie na základě těchto nových zjištění dobré zprávy. Na rozdíl od většiny ostatních zemí OECD se podíl predátorských výsledků příliš nezmenšil. V Česku je to okolo 1 % z celkových indexovaných dokumentů, což je řádově pár stovek článků ročně, takže stále nikterak tragická čísla. Některá výzkumná pracoviště se sice predátorského publikování účastní více než národní průměr, ale z hlediska fungování systému jako celku se prozatím nejedná o kritický problém k řešení. Řada dalších zemí, včetně Slovenska, je na tom ještě daleko hůře. Nicméně varovný je trend růstu predátorského publikování z posledních let, takže do budoucna je třeba se mít na pozoru. Zasáhnout je třeba nyní,

když je tento problém ještě v zárodku, protože publikační chování vykazuje velkou setrvačnost.

Nový způsob hodnocení výzkumných organizací schválený vládou v lednu 2017, tzv. [Metodika 2017+](#), dává přes všechny svoje porodní bolesti naději, že se podaří odstranit princip slepého přidělování bodů za výsledky, a tudíž zmizí významná fiskální motivace publikovat v predátorech. Nicméně vyhráno ještě není, protože během přechodného období kafemlejnek stále mele dál. Zásadní bude, jak se podaří novou metodiku implementovat v praxi, a to zejména v sektoru vysokých škol. Pořád nelze vyloučit, že nějaká mutace kafemlejneku, v rámci které tyto motivace potrvají dále, v tomto sektoru poběží pod rouškou nové metodiky i do budoucna. Nová metodika se navíc vyhýbá zásadnějšímu zásahu do rozdělení peněz na institucionální financování výzkumu.

Kromě otázky hodnocení výzkumných organizací jsme rozebrali možná řešení i v řadě dalších rovin. Zásadní je to, že s problémem predátorského publikování je skutečně možné něco dělat, že je to problém řešitelný, a to při troše snahy poměrně rychle. Jedná se totiž o ryze sociální fenomén, jehož řešení není až zase tak složité, nemusí vyžadovat nijak velké náklady a může mít dokonce i velmi blahodárné vedlejší účinky v podobě očištění systému o nepoctivé akademiky. O to důležitější je nebrat tento problém lehkovázně v době, kdy je ještě poměrně slabý, ale již se začal rozpínat, k čemuž dochází právě teď.

Literatura

AV ČR (2017) Etický kodex výzkumných pracovníků v AV ČR. 13. duben 2017, <http://www.avcr.cz/cs/o-nas/pravni-predpisy/eticky-kodex-vyzkumnych-pracovniku-v-av-cr/>

Beall, J. (2009) Bentham Open. *The Charleston Advisor*, 11, 29-32. <http://charleston.publisher.ingentaconnect.com/content/charleston/chadv>.

Beall, J. (2013a) I get complaints about Frontiers. Scholarly Open Access Critical analysis of scholarly open-access publishing (Beall's blog), listopad 2013, <https://scholarlyoa.com/2013/11/05/i-get-complaints-about-frontiers/>.

Beall, J. (2013b) The Open-Access Movement is Not Really about Open Access. *tripleC: Communication, Capitalism & Critique*, 11, 589-597.

Beall, J. (2015) Frontiers Launches OA Library Science Journal. Scholarly Open Access Critical analysis of scholarly open-access publishing (Beall's blog), srpen 2015, <https://scholarlyoa.com/2015/08/11/frontiers-launches-oa-library-science-journal/>.

Beall, J. (2016a) More Fringe Science from Borderline Publisher Frontiers. Scholarly Open Access Critical analysis of scholarly open-access publishing (Beall's blog), červenec 2016, <https://scholarlyoa.com/2016/07/14/more-fringe-science-from-borderline-publisher-frontiers/>.

Beall, J. (2016b) Another Controversial Paper from Frontiers. Scholarly Open Access Critical analysis of scholarly open-access publishing (Beall's blog), leden 2016, <https://scholarlyoa.com/2016/01/14/another-controversial-paper-from-frontiers/>.

Beall J. (2017) Beall's List of Predatory Publishers 2017 (Bealls's blog). 3. leden 2017, <https://web.archive.org/web/20170104115901/https://scholarlyoa.com/2017/01/03/bealls-list-of-predatory-publishers-2017/> .

Bloudoff-Indelicato (2015) Backlash after Frontiers journals added to list of questionable publishers. *Nature*, 23. října 2015, <http://www.nature.com/news/backlash-after-frontiers-journals-added-to-list-of-questionable-publishers-1.18639>.

Bohannon, J. (2013) Who's Afraid of Peer Review? *Science*, ročník 342, číslo 6154. s. 60-65.

Crawford (2014) Journals, "Journals" and Wannabes: Investigating the List. *Cites & Insights*, 14(7), 1-24.

DOAJ (2017a) Information for Publishers. 15, březen 2017, <https://doaj.org/publishers>.

DOAJ (2017b) Our Sponsors. 15, březen 2017, <https://doaj.org/sponsors>.

Enserink, M. (2017) Science funders plunge into publishing. *Science*, ročník 355, číslo 6332, s. 1357, <http://science.sciencemag.org/content/355/6332/1357.full>.

- Fagerberg, J. and Srholec, M. (2017) Capabilities, Economic Development, Sustainability. Cambridge Journal of Economics, in print, DOI: <https://doi.org/10.1093/cje/bew061>.
- Guerrero-Bote a Moya-Anegón (2012) A further step forward in measuring journals' scientific prestige: The SJR2 indicator. *Journal of Infometrics*, 6(4), 674-688.
- Karlsson (2017) What Happened to Jeffrey Beall's List of (Allegedly) Predatory Publishers?. *Debunking Denialism Blog*. 16. leden 2017, <https://debunkingdenialism.com/2017/01/16/what-happened-to-jeffrey-bealls-list-of-allegedly-predatory-publishers/>.
- Macháček a Srholec (2016) Predátorské časopisy ve Scopusu. Studie IDEA. Think-tank IDEA při NHÚ AV ČR. <https://idea.cerge-ei.cz/zpravy/predatorske-casopisy-ve-scopusu>.
- Marchitelli, A., Galimberti, P., Bollini, A. a Mitchell, D. (2017) Improvement of editorial quality of journals indexed in DOAJ: a data analysis. *JLIS.it*, 8(1), 1-21.
- Mongeon, P., & Paul-Hus, A. (2016) The journal coverage of Web of Science and Scopus: a comparative analysis. *Scientometrics*, 106(1), 213-228.
- MU (2016) Postoj MU k tzv. predátorským vydavatelům a odborným časopisům. Masarykova Univerzita, Brno, 7. leden 2016, https://is.muni.cz/do/rect/metodika/VaV/56012837/Vyzkum_a_predatorske_casopisy.pdf.
- Scopus (2017) Content Policy and Selection. Elsevier, 15. březen 2017, <https://www.elsevier.com/solutions/scopus/content/content-policy-and-selection>.
- Shawn's Memo (2017) concerns about Oncotarget. 2. leden 2017, <https://shawnthearcher.wordpress.com/2017/01/02/concerns-about-oncotarget/>.
- Světová banka (2016) How does the World Bank classify countries? Světová Banka, <https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/378834-how-does-the-world-bank-classify-countries>.
- UK (2016) Pravidla pro zamezení publikacím v tzv. predátorských časopisech a nakladatelstvích a účasti na odborně nehodnotných konferencích pro zaměstnance a studenty FHS UK v Praze. Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova, Opatření proděkanů č. 2/2016, 25. únor 2016, <http://fhs.cuni.cz/FHS-1313.html>.
- UK (2017) Etický kodex13. duben 2017 <http://www.cuni.cz/UK-5317.html>
- Úřad vlády ČR (2013) Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2013 až 2016), <http://www.vyzkum.cz/storage/att/471EC8E44A7C3AA09C01B666F1ED6B30/M2013-0815-kor2.pdf>.

Příloha

Interaktivní aplikace IDEA pro vyhledávání tzv. predátorských časopisů

<https://idea.cerge-ei.cz/predatorske-casopisy>

Aplikace umožňuje vyhledávat časopisy ve všech oborech podle jednotlivých kategorií. Jednotlivé časopisy naleznete buď pomocí vyhledávacího pole, nebo rozkliknutím barevné bubliny příslušné barvy přímo v grafu.

Předchozí publikace

- Březen 2017: Libor Dušek. „Přísnější tresty za vraždy? Vyhodnocení dopadů legislativního návrhu“
- Březen 2017: Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda. „Ženy a muži v českém výzkumu: publikační výkon, produktivita, spoluautorství a trendy“
- Únor 2017: Matthias Doepke, Fabian Kindermann, překlad Ondřej Lukáš, Filip Pertold „Proč ženy v Evropě nechtějí mít více dětí?“
- Prosinec 2016: Lukáš Rečka, Milan Ščasný. „80% snížení emisí skleníkových plynů: analýza vývoje energetiky České republiky do roku 2050“
- Prosinec 2016: Iva Zvěřinová, Milan Ščasný, Mikolaj Czajkowski a Eva Kyselá. „Výzkum preferencí obyvatel pro klimatické politiky: Podporují Češi, Poláci a Britové jejich zavedení?“
- Prosinec 2016: Daniel Münich a Samuel Škoda. „Světové srovnání českých a slovenských časopisů podle indikátorů Impact Factor (IF) a Article Influence Score (AIS)“
- Prosinec 2016: Jiří Šatava. „Daňový systém snižuje motivaci matek s menšími dětmi k práci: Doporučení a jeho vyhodnocení“
- Prosinec 2016: Ján Palguta, Martin Srholec. „Stimulují přímé dotace soukromé výdaje firem na VaV? Metoda regresní diskontinuity“
- Listopad 2016: Vít Macháček a Martin Srholec. „Transfer znalostí do praxe podnikajícími akademiky v České republice“
- Listopad 2016: Vít Macháček, Martin Srholec. „Predátorské časopisy ve Scopusu“
- Listopad 2016: Vít Macháček, Tereza Hrtúsová. „Brexit vylepší vyjednávací pozici velkých států v Radě EU. Nejvíce posílí Polsko“
- Říjen 2016: Ján Palguta. „Konkurence politických uskupení v obecních zastupitelstvech a veřejné zakázky“
- Září 2016: Daniel Münich, Vladimír Smolka. „Platy českých učitelů zůstávají velmi nízké“
- Srpen 2016: Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda. „Medzinárodné porovnanie kvality publikačného výkonu vedných odborov na Slovensku“
- Červenec 2016: Jiří Šatava. „Vliv mateřství na výši starobního důchodu“
- Červenec 2016: Ján Palguta. „Dárci politických stran na trhu veřejných zakázek“
- Červen 2016: Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda. „Národní srovnání vědeckého publikačního výkonu Akademie věd České republiky: kvantita vs. kvalita a spoluautorství“
- Červen 2016: Petr Janský, Filip Pertold, Jiří Šatava. „Rozvody a příjmy žen v České republice: první zjištění v České republice na základě individuálních dat“
- Květen 2016: Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda. „Oborová publikační výkonnost pracovišť výzkumných organizací v České republice v letech 2009-2013“
- Květen 2016: Petr Janský, Klára Kalíšková, Daniel Münich. „Dopad daní a dávek na příjmovou nerovnost a relativní chudobu v České republice“
- Duben 2016: Miroslava Federičová, Filip Pertold, Michael L. Smith. „Sebedůvěra třídy a soutěž spolužáků o osmiletá gymnázia“
- Březen 2016: Jiří Šatava. „Podpora rodin s dětmi prostřednictvím daňové dávkového systému“
- Březen 2016: Ján Palguta, Filip Pertold. „K čemu vede (ne)transparentnost veřejných zakázek?“
- Březen 2016: Klára Kalíšková, Daniel Münich, Filip Pertold. „Veřejná podpora míst ve školkách se vyplatí: Analýza výnosů a nákladů“
- Únor 2016: Filip Pertold. „Přechod na střední školu, pití alkoholu a vliv vrstevníků na kouření mládeže“
- Leden 2016: Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda. „An International Comparison of the Quality of Academic Publication Output in the Czech Republic“
- Prosinec 2015: Libor Dušek, Jiří Šatava. „Zdanění vysokopříjmových osob“
- Prosinec 2015: Libor Dušek. „Hrozí opět přeplnění věznic? Predikce počtu vězňů v České republice“
- Prosinec 2015: Štěpán Jurajda, Stanislav Kozubek, Daniel Münich, Samuel Škoda. „Mezinárodní srovnání kvality publikačního výkonu vědních oborů v České republice“
- Listopad 2015: Mariola Pytlíková. „Rozdíly ve výši výdělků ve vztahu k mateřství a dítěti v rodině“
- Listopad 2015: Klára Kalíšková. „Skills Mismatches in the Czech Republic“
- Listopad 2015: Jiří Šatava. „Pracovní aktivita po dosažení důchodového věku: Institucionální pobídky v České republice“
- Říjen 2015: Alena Bičáková, Klára Kalíšková. „Od mateřství k nezaměstnanosti: Postavení žen s malými dětmi na trhu práce“
- Září 2015: Jiří Šatava. „Working Beyond Pensionable Age: Institutional Incentives in the Czech Republic“
- Září 2015: Jana Bakalová, Radim Boháček, Daniel Münich. „Komparativní studie věku odchodu do důchodu v České republice“ (česká verze studie „A Comparative Study of Retirement Age in the Czech Republic“ z června 2015)
- Září 2015: Štěpán Jurajda, Daniel Münich. „Oborová publikační výkonnost výzkumných pracovišť v České republice v letech 2008-2012“ (studie obsahuje interaktivní internetový nástroj, pomocí kterého je možné zvolit obor či pracoviště a zobrazit řazení pracovišť dle preferovaného ukazatele)
- Září 2015: Daniel Münich, Mária Perignáthová, Lucie Zapletalová, Vladimír Smolka. „Platy učitelů českých základních škol: setrvale nízké a neatraktivní“
- Srpen 2015: Jan Švejnar. „Miliardáři versus lidé / Billionaires versus People“
- Červen 2015: Jana Bakalová, Radim Boháček, Daniel Münich. „A Comparative Study of Retirement Age in the Czech Republic“ (v angl. jazyce, srovnávací studie věku odchodu do důchodu v České republice)
- Květen 2015: Josef Montag, Lucie Zapletalová. „Bodový systém a jeho vliv na počet smrtelných nehod“
- Březen 2015: Vojtěch Bartoš. „(Ne)diskriminace žen při žádosti o zaměstnání v důsledku mateřství: Experiment“
- Prosinec 2014: Klára Kalíšková, Lucie Zapletalová. „Společným zdaněním k nižší zaměstnanosti žen“
- Říjen 2014: Ágota Scharle. „Co s ekonomickou neaktivitou v zemích Visegrádu?“
- Říjen 2014: Štěpán Jurajda, Daniel Münich, Lucie Zapletalová. „Vliv informací z volebních lístků na výsledky obecních a krajských voleb“
- Srpen 2014: Matěj Bajgar, Petr Janský. „Regionální rozdíly v kupní síle: Ceny, platy, mzdy a důchody“
- Červenec 2014: Štěpán Jurajda, Jiří Šatava. „Budete mít nárok na důchod?“
- Červen 2014: Daniel Münich, Miroslava Federičová. „Učení mučení, nebo škola hrou? Srovnání oblíbenosti školy a matematika pohledem

mezinárodního šetření“

- Červen 2014: Petr Bouchal, Petr Janský: „Státní úředníci: Kolik jich vlastně je, kde a za kolik pracují?“
- Květen 2014: Klára Kalíšková, Daniel Münich. „Komu pomůže navrhované zvýšení slevy na dani na dítě?“
- Březen 2014: Vilém Semerák. „Česká ekonomika pokračuje v růstu i v roce 2014“
- Březen 2014: Miroslava Federičová, Daniel Münich. „Příprava na osmiletá gymnázia: velká žákovská steeplechase“
- Březen 2014: Klára Kalíšková. „Ženy v českém finančním sektoru 1994-2012: nové pracovní příležitosti pro mladé a vzdělané“
- Prosinec 2013: Daniel Münich, Tomáš Protivínský. „Dopad vzdělanosti na hospodářský růst: ve světle nových výsledků PISA 2012“
- Prosinec 2013: Libor Dušek, Jiří Šatava. „Zdanění vysokých příjmů, reforma za reformou...“
- Prosinec 2013: Libor Dušek, Klára Kalíšková, Daniel Münich. „Kdo a kolik odvádí do společné kasy? Zdanění příjmů ze zaměstnání a podnikání v českém systému“
- Říjen 2013: Libor Dušek, Klára Kalíšková, Daniel Münich. „Co by od roku 2015 přinesla již schválená reforma přímých daní?“
- Září 2013: Jiří Šatava. „Dopad rozvodu na příjmy v důchodu“
- Červen 2013: Ondřej Schneider, Jiří Šatava. „Důchodový systém: scénáře budoucího vývoje“
- Květen 2013: Ondřej Schneider, Jiří Šatava. „Dopady reformy I. důchodového pilíře po roce 1996 na starobní důchody jednotlivců“
- Květen 2013: Petr Janský. „Účastníci penzijního připojištění“
- Duben 2013: Martin Gregor. „Může záporný hlas ve volebním systému se dvěma mandáty zvýšit kvalitu kandidátů?“
- Březen 2013: Pavel Hait, Petr Janský. „Kdo je nejvíce zasažen růstem cen? Rozdíly v inflaci pro různé domácnosti“
- Prosinec 2012: Vilém Semerák. „Zachrání Čína české exporty? Studie“
- Listopad 2012: Petr Janský. „Odhad dopadů změn DPH na domácnosti: porovnání dvou možných scénářů od roku 2013“
- Říjen 2012: Pavla Nikolovová, Ján Palguta, Filip Pertold, Mária Vozár. „Veřejné zakázky v ČR: Co říkají data o chování zadavatelů?“
- Říjen 2012: Ondřej Schneider. „Jaký důchod nás čeká? Alternativy vývoje státního průběžného důchodového systému“
- Říjen 2012: Ondřej Schneider, Jiří Šatava. „Český důchodový systém na rozcestí: Pro koho je výhodný přechod do druhého pilíře?“
- Září 2012: Vilém Semerák. „Dopady makroekonomického vývoje ČR na krajské úrovni: možnosti pro aktivní hospodářskou politiku“ (studie pro potřeby Ekonomické rady Asociace krajů ČR)
- Září 2012: Vilém Semerák, Jan Švejnar. „Možnosti pro aktivní hospodářskou politiku na krajské úrovni“ (studie pro potřeby Ekonomické rady Asociace krajů ČR)
- Září 2012: Petr Janský, Zuzana Řehořová. „Česká pomoc rozvojovým zemím: nejen finanční rozvojová spolupráce“
- Září 2012: Petr Janský, Zuzana Řehořová. „The Commitment to Development Index for the Czech Republic“ (výzkumný článek)
- Září 2012: Daniel Münich, Jan Straka. „Být či nebýt učitelem: platy českých učitelů pohledem nákladů ušlých příležitostí a širší souvislosti“
- Srpen 2012: Štěpán Jurajda, Daniel Münich. „Kde se v ČR dělá nejlepší výzkum“
- Srpen 2012: Libor Dušek. „Kde hledat příčiny přeplněných věznic“
- Červen 2012: Daniel Münich, Petr Ondko, Jan Straka. „Dopad vzdělanosti na dlouhodobý hospodářský růst a deficity důchodového systému“
- Květen 2012: Klára Kalíšková, Daniel Münich. „Česky: Nevyužitý potenciál země“
- Duben 2012: Libor Dušek, Petr Janský. „Očekávané dopady změn sazeb DPH na rozpočty krajů“
- Březen 2012: Petr Janský, Daniel Münich. „Co když vláda nebude valorizovat starobní důchody? První odhady dopadů na relativní chudobu důchodců v ČR“
- Únor 2012: Ondřej Schneider. „Rozpočtové instituce—evropské zkušenosti a aplikace na Českou republiku“
- Únor 2012: Petr Janský, Ondřej Schneider. „(Ne)udržitelnost (dluhu) veřejných financí“
- Prosinec 2011: Vilém Semerák, Jan Švejnar. „Evropská krize—Dopady měnové (dez)integrace na ČR“
- Prosinec 2011: Vilém Semerák, Jan Švejnar. „Evropská krize—Špatná a ještě horší řešení“
- Prosinec 2011: Vilém Semerák. „Evropská krize—Limity čínské podpory“
- Srpen 2011: Ondřej Schneider. „Důchodové systémy v Evropě: Reformují všichni“
- Červenec 2011: Petr Janský, Klára Kalíšková. „Jak sjednocení DPH kompenzovat rodinám s dětmi“
- Květen 2011: Ondřej Schneider. „Penzijní dluh: Břímě mladých“
- Květen 2011: Libor Dušek, Ondřej Schneider. „Poplatky penzijních fondů: Komentář“
- Duben 2011: Jan Hlaváč, Ondřej Schneider. „Finanční výkonnost penzijních fondů ve střední Evropě: Proč jsou české fondy nejhorší?“
- Březen 2011: Libor Dušek, Petr Janský. „Jak by sjednocení DPH na 17,5 % dopadlo na domácnosti a veřejné rozpočty“
- Březen 2011: Libor Dušek, Petr Janský. „Přehled hlavních dopadů daňových změn na domácnosti a veřejné rozpočty“
- Únor 2011: Libor Dušek, Petr Janský. „Jak by daňové změny dopadly na domácnosti a veřejné rozpočty“
- Únor 2011: Libor Dušek, Petr Janský. „Dopady sjednocení sazeb DPH na 20 % na životní úroveň domácností“
- Prosinec 2010: Libor Dušek, Petr Janský. „Odhad dopadů navrhovaných změn DPH na životní náklady domácností“
- Září 2010: Libor Dušek, Vilém Semerák, Jan Švejnar. „Jak na státní rozpočet: Ekonomický přístup“
- Květen 2010: Libor Dušek, Vilém Semerák, Jan Švejnar. „Jak inteligentně reformovat veřejné finance“
- Září 2009: Vilém Semerák, Jan Švejnar. „New member countries' labour markets during the crisis. EU BEPA Policy Brief“

<http://idea.cerge-ei.cz/publikace>

Upozornění: Tato studie reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy, CERGE.

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Economics Institute of the Czech Academy of Sciences, v. v. i. as well as the Charles University, Center for Economic Research and Graduate Education.

Pod pokličkou Beallových seznamů

Studie 6 / 2017

© Vít Macháček, Martin Srholec

Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.

ISBN 978-80-7344-412-9